

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor)
la proiectul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

Participantul la avizare (expertizare)/consulta re publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Comentariu cu caracter general	Mai multe instituții au arătat că derogările de la prevederile altor acte normative care pot fi acordate în temeiul prezentei propuneri legislative sunt prea largi și au caracter general.	<p>Proiectului de Lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei (“Proiectul de Lege”) are la bază necesitatea stimulării inovației în domeniul energetic, inclusiv accelerarea procesului prin care rezultatele inovării în sectorul energetic sunt introduse în circuitul comercial, beneficiind consumatorului și ajutând la atingerea obiectivelor de decarbonizare pe care Republica Moldova și le-a asumat. În mod suplimentar, prezentul proiect legislativ își propune introducerea unui concept de flexibilizare a procesului de reglementare, deja implementat în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene și recunoscut în actele normative ale Uniunii Europene, care permite îmbunătățirea curbei de învățare a reglementatorului și stimulează evoluția tehnică în domeniul energiei.</p> <p>În concret, pentru a stimula accelerarea inovației în sistemul energetic, Proiectul de Lege propune posibilitatea acordării de excepții de la acele prevederi normative care constituie un obstacol pentru realizarea de proiecte de testare și/sau experimente în scopul inovării în materie de energetică. În scopul asigurării protecției consumatorului și a interesului public general, Proiectul de Lege prevede o serie de exigențe și o arhitectură decizională care garantează protecția consumatorului și lipsa impactului negativ asupra</p>

		<p>domeniului energetic sau asupra domeniului în care se acordă derogările respective. Astfel de mecanisme de garantare a lipsei impactului negativ se implementează prin:</p> <p>(i) Criteriile de eligibilitate a proiectelor de testare inovativă, o condiție de eligibilitate fiind capacitatea proiectului respectiv de a asigura protecția consumatorilor la etapa de punere în aplicare;</p> <p>(ii) Mecanismul de aprobare a proiectelor de testare inovativă, care implică mai multe straturi de analiză și decizie a aprobării proiectelor, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none">- existența unui organ colegial (i.e., Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei) care are în componența sa membrii cu competențele necesare pentru realizarea acestei analize, precum și secretariatul propriu compus din experți;- decizia de aprobare se va adopta de către Guvern, care dispune de atribuțiile și competențele necesare pentru formarea unei decizii responsabile;- procesul decizional asigură consultarea instituțiilor și autorităților publice responsabile de emiterea avizelor, aprobărilor sau autorizațiilor în domeniul reglementat de prevederile legale de la care este solicitată derogarea;- procesul decizional asigură consultarea oricărui terț interesat; <p>(iii) Decizia de aprobare a proiectelor de testare inovativă poate impune acele condiții</p>
--	--	---

		<p>necesare asigurării protecției consumatorilor;</p> <p>(iv) Proiectul de Lege instituie o serie de mecanisme de verificare a implementării proiectelor de testare inovativă aprobate, astfel încât orice potențială nerespectare a condițiilor de aprobare să fie detectată din timp și remediată;</p> <p>(v) Orice încălcare a normelor pentru care nu au fost acordate excepții atrage, după caz, răspunderea civilă, contravențională sau penală, conform legislației.</p> <p>Prin urmare, Proiectul de Lege instituie o serie de mecanisme de verificare și filtrare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.</p> <p>În același timp, subliniem că Proiectul de Lege vizează stimularea unor proiecte de testare inovativă care nu pot fi implementate sau pot fi implementate foarte dificil și/sau cu o durată mult mai îndelungată în circuitul economic datorită existenței unor prevederi legale actuale (lipsei de flexibilitate a cadrului de reglementare actual).</p> <p>Mecanismul pe care Proiectul de Lege îl are în vedere constă în identificarea acelor prevederi legale ce funcționează în practică ca un obstacol în calea inovării și translatării inovării în circuitul economic de către solicitanți, aceștia fiind vectorul inovării în cauză. Prin urmare, este imposibil de anticipat care vor fi în mod concret proiectele de testare inovativă și prevederile legale de la care va fi necesară acordarea de excepții, în scopul implementării proiectelor respective. Din această rațiune, actele normative de la care se pot acorda</p>
--	--	--

		<p>derogări sunt prevăzute cu titlu general. Ceea ce trebuie însă menționat este că nu vor fi acordate derogări cu titlu general prin Deciziile de aprobare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Guvernul va acorda derogări specifice, concrete de la prevederile legale ce pot funcționa ca un obstacol în calea inovării, cu respectarea principiului proporționalității (vor fi acordate strict acele derogări necesare pentru implementarea proiectului) cu analizarea specificității fiecărui proiect.</p> <p>Astfel cum am menționat, spațiile de testare inovativă în materie de reglementare (i.e., sandbox) reprezintă o modalitate de reglementare deja implementată la nivel european. Pentru exemplificare, reamintim principalele acte europene care menționează regimurile de experimentare în materie de reglementare:</p> <ul style="list-style-type: none">• Setul revizuit de instrumente pentru o mai bună legiferare, publicat în 2021, în care „sand-box-urile de reglementare” au fost incluse ca parte a instrumentului nr. 69: Metode și instrumente de politică emergente, cu cele mai bune practici pentru punerea sa în aplicare;• Concluziile Consiliului European din 2020 privind spațiile de testare în materie de reglementare menționează despre necesitatea instituirii unor instrumente ale unui cadru de reglementare rezilient și adaptat exigențelor viitorului, care poate face față provocărilor din era digitală și care sprijină utilizarea spațiilor de testare în materie de reglementare, precum
--	--	--

		<p>și a clauzelor de experimentare, inclusiv în legislația UE;</p> <ul style="list-style-type: none">• Modificarea Directivei (UE) 2018/2001 UE privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile prin introducerea unui nou alineat care reglementează introducerea spațiilor de testare în materie de reglementare: „Statele membre promovează testarea de noi tehnologii în domeniul energiei din surse regenerabile în proiecte-pilot într-un mediu real, pentru o perioadă limitată de timp, în conformitate cu legislația UE aplicabilă și însoțite de garanții adecvate pentru a garanta funcționarea în condiții de siguranță a sistemului de energie electrică și pentru a evita efectele disproporționate asupra funcționării pieței interne, sub supravegherea unei autorități competente”;• Recomandarea (UE) 2022/822 a Comisiei din 18 mai 2022 privind accelerarea procedurilor de acordare a autorizațiilor pentru proiectele în domeniul energiei din surse regenerabile și facilitarea contractelor de achiziție de energie electrică încurajează statele membre „să instituie spații de testare în materie de reglementare pentru a acorda scutiri specifice de la cadrul legislativ sau de reglementare național, regional sau local pentru tehnologiile, produsele, serviciile sau abordările inovatoare, cu scopul de a facilita acordarea autorizațiilor în sprijinul implementării și al integrării în sistem a energiei din surse regenerabile, a stocării sau a
--	--	--

		<p>altor tehnologii de decarbonizare, în conformitate cu legislația Uniunii”;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comunicarea din 2022 „O nouă agendă europeană de inovare” indică faptul că resursele din programele Orizont Europa și prin instrumentul de investiții inter-regionale pentru inovare din cadrul Fondului European de Dezvoltare Regionale vor fi dedicate promovării colaborării între regiuni, acoperind, printre altele, spațiile de testare în materie de reglementare; • Propunerea Comisiei Europene de Regulament de stabilire a unui cadru de măsuri pentru consolidarea ecosistemului european de producere de produse bazate pe tehnologie care contribuie la obiectivul „zero emisii” prevede un articol specific privind spațiile de testare în materie de reglementare pentru tehnologiile care contribuie la obiectivul „zero emisii” și care permite statelor membre să instituie astfel de derogări de la normele de reglementare. <p>Mai mult, raportul recent pregătit de Enrico Letta la solicitarea Consiliului European, intitulat „Much more than a market”¹ („Mult mai mult decât o piață”), arată, inter alia, că Piața Unică ar trebui să se fundamenteze și pe un al cincilea pilon (în afara libertății de mișcare a mărfurilor, capitalurilor, persoanelor și serviciilor), și anume pe libertatea de a inova. Doar prin asigurarea unui cadru propice inovării se poate crea un ecosistem în care cunoașterea generează vitalitate economică</p>
--	--	--

¹ Disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/media/ny3j24sm/much-more-than-a-market-report-by-enrico-letta.pdf>. Raportul explorează și recomandă politicile pe care UE ar trebui să le implementeze pentru a spori competitivitatea Pieței Unice în actuala configurație geopolitică.

		<p>și avansul societății în general. De asemenea, raportul recomandă extinderea utilizării sandbox-urilor de reglementare ca instrument de flexibilizare sistemică, care asigură o stabilitate juridică lipsită de rigiditate.</p> <p>Cu titlu exemplificativ, arătăm de asemenea că implementarea acestui mecanism de reglementare și de către alte state europene s-a realizat prin introducerea posibilității de a acorda excepții cu titlu general de la prevederile legale ce pot împiedica implementarea proiectelor de inovare (în mod similar Proiectului de Lege). O astfel de implementare a realizat Slovenia² care a instituit derogări la fel de cuprinzătoare (art. 29 din Legea privind instalarea instalațiilor de producere a energiei din surse regenerabile dispune că <i>“Proiectele de tip sandbox în materie de reglementare privind surse regenerabile de energie pot fi exceptate de la dispozițiile prevederilor referitoare la energie, amenajarea teritoriului, construcția clădirilor, minerit, protecția mediului, conservarea naturii, gestionarea apei și patrimoniul cultural.”</i>).</p> <p>Pentru a concluziona, la nivel european există o tendință sporită de utilizare a spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, Proiectul de Lege prezintă suficiente mecanisme de verificare și filtrare care asigură protecția consumatorilor și lipsa de atingere a interesului general, astfel încât, pentru o implementare eficientă a spațiilor de testare inovativă și a inovației, în general, este necesară acordarea unor derogări cu caracter general de la actele normative prevăzute în dispozițiile finale ale Proiectului de Lege.</p>
--	--	--

² Actul normativ de implementare este disponibil la adresa <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8764>

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare <i>(Nr. 2024PLP-703 din 03 martie 2024)</i>	Lipsă de propuneri și obiecții	Se acceptă
Ministerul Mediului <i>(Nr.13-05/587 din 05.03.2024)</i>	<p>La art. 12 alin. (2) potrivit propunerii autorului proiectului „În conformitate cu prevederile prezentei legi, ale altor acte normative aplicabile, precum și ale deciziei de aprobare se stabilesc derogările de la legislația în vigoare. În acest sens, Guvernul, prin decizia de aprobare, poate acorda o derogare de la prevederile specifice din domeniul energiei, amenajării teritoriului, construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gestionării apelor, protecției patrimoniului cultural și instalării, exploatarea și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice, de la normele de procedură fiscală sau de la orice altă prevedere legală, care împiedică sau îngreunează în mod substanțial punerea în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare. Facilitățile acordate prin decizia de aprobare nu vor include nicio derogare de la obligația de a plăti taxe și impozite sau de la nivelul taxelor și tarifelor de impozitare aplicate în conformitate cu legislația în vigoare.”</p> <p>În acest context, atragem atenția asupra faptului că conform prevederilor art. 73, alin. (2) din Codul Subsolutului nr. 3/2009 construirea pe suprafețele cu zăcăminte de substanțe minerale utile, precum și amplasarea în locurile aflării lor a construcțiilor subterane nelegate de extragerea substanțelor minerale utile se permit în cazuri excepționale (construcția conductelor magistrale și a liniilor electrice de înaltă tensiune, căilor ferate și drumurilor auto de importanță națională, a obiectivelor industriale mari, extinderea construirii localităților în lipsa suprafețelor necesare), prin coordonare cu Agenția pentru Geologie și Resurse Minerale, cu condiția asigurării posibilității extragerii substanțelor minerale utile sau argumentării utilității economice a construirii, respectiv prevederile art. 12 din proiect, urmează a fi revizuite, în corespunderea cu prevederile menționate din Codul Subsolutului nr. 3/2009.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Proiectul de lege propus pentru aprobare include dispoziții specifice pentru derogări. Odată adoptat, acesta va avea forță juridică echivalentă cu actul legislativ de la care se face derogarea.</p> <p>Pentru a crea un cadru legal care să permită implementarea unui mecanism de reglementare pentru inovațiile din sectorul energetic și pentru a efectua teste temporare sub forma unor spații de testare inovativă din punct de vedere regulatoriu, cu scopul de a dezvolta produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și abordări noi inovatoare în domeniul producției, distribuției sau consumului de energie, este esențial un instrument optim. Acesta ar permite acordarea unei derogări de la anumite norme ale cadrului regulatoriu pentru o perioadă de testare, facilitând astfel dezvoltarea acestor tehnologii.</p> <p>Practica acordării derogărilor de la obligațiile stabilite în legislația națională este larg răspândită în statele-membre ale UE, cât și în Republica Moldova. Pentru a demonstra acest lucru cu exemple din legislația națională, armonizată cu standardele UE, vă aducem în atenție prevederile alin. (4) art. 2 din Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, care stipulează "Prevederile prezentei legi nu se aplică activităților de cercetare și dezvoltare sau testare a noilor produse și procese"; prevederile alin.1) art.3 din Legea nr.852/2002 stipulează derogări de la interzicerea producerea, comercializarea și utilizarea substanțelor care distrug stratul de ozon dacă acestea reprezintă mostre destinate activităților de cercetare, dezvoltare sau utilizării în scopuri analitice, în laboratoarele de control al calității produselor și altele.</p>

		<p>Articolul 15 (2a) din Directiva (UE) 2018/2001 încurajează statele membre să promoveze testarea tehnologiilor inovatoare în sectorul energiei regenerabile, prin proiecte-pilot desfășurate într-un mediu real, pe o durată limitată, conform legislației UE, și sub supravegherea unei autorități competente, cu garanții adecvate pentru siguranța sistemului energetic și minimizarea impactului asupra pieței interne. De asemenea, Recomandarea (UE) 2022/822 promovează accelerarea procedurilor de autorizare pentru proiectele de energie regenerabilă și sprijină crearea de spații de testare pentru inovații, oferind derogări de la legislația existentă pentru a facilita integrarea acestor tehnologii.</p>
	<p>Prevederile articolului 13. alin. (1) lit. b) „Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei”, este necesar a fi corelate cu alin. (8), (9) și (10) din același articol. Astfel, reieșind din norma precitată, reprezentantul organului central de specialitate al administrației publice pentru resurse naturale și mediu este menționat ca membru al Comisiei, care se prezumă că ar deține dreptul de vot, însă potrivit alin. (8), reprezentantul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul resurse naturale și mediu, are un rol consultativ, fără a deține un drept de vot. Respectiv, considerăm necesar ca în proiectul propus spre examinare să fie relatat expres, dacă reprezentantul organului central de specialitate al administrației publice în domeniul resurse naturale și mediu, este membru al Comisiei și are drept de vot, sau este creat un Grup de lucru pe lângă Comisia menționată și, respectiv, rămâne ca consultant național cu statut de observator.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>La articolul 13. alin. (8) sintagma „în domeniul mediului” urmează a fi înlocuită cu sintagma „în domeniul resurse naturale și mediu”.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
<p>Centrul de Armonizare a Legislației (Nr. 31/02-69-2610 din 06 martie 2024)</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Agentia Nationala pentru Reglementare in Energetica (ANRE) (Nr. 06-01/ 1364 /12.03.2024)</p>	<p>La art. 1, precum și în tot textul proiectului de substituit sintagma „producerea, furnizarea sau consumul de energie ”Cu sintagma „, producerea, transportul, distribuția, furnizarea sau consumul de energie”.</p> <p>Argumentare: Expunerea sintagmei în redacția propusă va face posibilă implementarea inovațiilor în toate sectoarele, inclusiv în sectorul de transport și distribuție a energiei.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat</p>

	<p>2. La art. 2 alin. (1) de adăugat după cuvântul „exceptării” sintagma „de la cadrul de reglementare aplicabil a”.</p> <p>Argumentare: Operarea modificării propuse este necesară pentru a exclude interpretările divergente la aplicarea legii respective.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>3. La art. 2 alin. (2) propunem excluderea din domeniile menționate a lit. h) legat de stabilirea tarifelor și prețurilor în domeniul energetic.</p> <p>Argumentare: Cadrul legal existent prevede că prețurile și tarifele reglementate la energia electric, gaze naturale și la energia termică se aprobă de autoritatea de reglementare.</p> <p>Prin urmare, domeniul „stabilirea tarifelor și prețurilor în domeniul energetic” nu poate fi considerat un domeniu de testare sub forma unor spații inovative de testare în materie de reglementare în domeniul energiei, acestea se determină conform Metodologiilor de calcul a tarifelor reglementate.</p> <p>În cazul în care în sectoarele electroenergetic și al gazelor naturale pot fi testate careva inovări de către furnizorii de energie electrică și de gaze naturale propunând consumatorilor finali prețuri negociate la energia electrică și la gazele naturale, astfel nefiind necesară o derogare de la principiile de reglementare a sectoarelor respective.</p>	<p>Nu se acceptă Proiectele de testare inovativă sunt experimente care au loc practic într-un mediu real, dar controlat, de obicei implică un grup restrâns de consumatori, astfel încât inclusiv derogările legate de stabilirea tarifelor vor avea un impact minim asupra consumatorilor. Mai mult, mecanismul acordării derogărilor implică filtre de verificare/analiză, astfel încât astfel de derogări nu vor avea un impact asupra consumatorilor sau concurenței dintre operatori. De altfel, în cadrul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei există un reprezentant ANRE care va putea indica acele cazuri/proiecte cu impact negativ din această perspectivă.</p> <p>La nivel european, foarte multe proiecte au avut drept scop acordarea de derogări de la reglementările în materie de stabilire a tarifelor, întrucât experimentarea în acest domeniu poate inclusiv îmbunătăți curba de învățare a reglementatorului și stimula evoluții tehnice. Cu titlu exemplificativ, redăm mai jos astfel de exemple din alte state europene:</p> <p>ITALY – CSC and energy communities – proiect privind autoconsumul în comunități https://www.arera.it/atti-e-provvedimenti?anno=&numero=&tipologia=&keyword=318%2F2020%2FR%2FEEL&settoare=&orderby=&orderbydir=&numelements=</p> <p>ITALY – Pilot regulation Electromobility Decizia ARERA 541/2020/R/eel din 15 decembrie 2020</p> <p>PORTUGAL – Pilot project Smart Grids Pentru a îmbunătăți răspunsul la cerere din partea clienților conectați la tensiune foarte înaltă, înaltă și medie, a fost introdusă o schemă experimentală în care s-au folosit tarifele de rețea pentru a încuraja clienții industriali să-și schimbe consumul de energie –</p>

		(analiza cost benefit a indicat un beneficiu net de 50 milioane EURO pentru o perioadă de 23 de ani).
La art. 3 lit. d) propunem să fie adăugată la final sintagma "Fără a aduce majorări ale tarifelor și prețurilor reglementate în domeniul energetic". Argumentare: Considerăm că la punerea în aplicare a unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare, nu trebuie să ducă în consecință la majorarea prețurilor și tarifelor reglementate în domeniul energetic. Orice proiect inovativ urmează să aducă beneficii consumatorilor și respectiv să fie justificat din punct de vedere al costurilor ce urmează a fi suportate în final de către consumatori.	Nu se acceptă Scopul prezentului proiect de lege este de a stimula inovația în domeniul energetic. În majoritatea cazului inovația conduce automat și la reducerea prețurilor. Cu toate acestea, există și alte beneficii care pot fi produse de inovație de tipul creșterii calității sau utilizării eficiente a resurselor care nu pot, în anumite cazuri și în anumite orizonturi temporare să conducă la creșterea prețurilor pentru un produs nișat.	
Art. 8, se propune a fi exclus. Argumentare: Atribuțiile ANRE sunt stabilite expres în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și alte legi sectoriale. Toate atribuțiile ce țin de promovarea, testarea proiectelor inovative urmează a fi asumate de către Comisia pentru Spații de Testare Inovativă și de Ministerul Energiei, conform competențelor.	Se acceptă parțial Atribuțiile ANRE sunt revăzute în proiectul legii conform prevederilor Legii nr. 174/2017	
Totodată menționăm că, în ceea ce privește rolul de membru al Comisiei, potrivit art. 8 alin. (2) din Legea cu privire la energetică nr. 174 din 21.09.2017, Agenția este autoritate de reglementare cu statut de persoană juridică, este independentă în raport cu alte autorități și organe publice ori în raport cu alte entități publice sau private. În aceste condiții, propunerea de delegare a angajaților ANRE în calitate de membri, depășește limitele competenței ANRE stabilite prin lege. Suplimentar, ANRE nu poate delega personal care să activeze în cadrul Comisiei ce se propune a fi creată și este inoportun ca Agenția să angajeze personal nou pentru a realiza atribuțiile în cadrul Comisiei respective. De asemenea, menționăm că, potrivit atribuțiilor instituite Comisiei în art. 9 din proiectul Legii, personalul ANRE nu este în drept, precum și nu deține competențe să exercite atribuțiile respective, acestea fiind contrare atribuțiilor Agenției prevăzute în actele normative. Astfel, menționăm că, vor crea impedimente întru exercitarea atribuțiilor funcției deținute în cadrul ANRE cu eventualele Decizii aprobate în cadrul Comisiei, emise pentru un participant care poate fi un titular de licență reglementat de ANRE.	Nu se acceptă Guvernul, precum și organul central de specialitate în domeniul energiei are rolul de a dezvolta și promova politica statului în sfera energetică și dispune de atribuții de a implica, prin reglementări normative, ANRE și alte entități pentru punerea în aplicare a acestor politici. Având în vedere responsabilitatea ANRE de a implementa politica statului privind reglementarea în sectoarele energetice, aceasta nu poate fi separată de acțiunile politice ale guvernului și ale organului central specializat în domeniul energiei. Proiectul de lege propus spre promovare introduce norme imperative care extind competențele ANRE în această direcție, asigurând o coordonare și implementare eficientă a politicii energetice la nivel național.	
Atribuțiile Comisiei indicate în proiectul Legii, precum și cele care urmează a fi descrise în Regulamentul privind procedura, funcționarea și atribuțiile Comisiei pentru Spații de testare inovativă în materie de reglementare în	Nu se acceptă Obiecția nu se referă la domeniul de aplicabilitate al legii. Cu toate acestea, având în vedere sfera de aplicare	

	<p>domeniul energetic sunt complexe, care urmează a fi exercitate de specialiști calificați în domeniu respectiv, care urmează a fi selectați după anumite criterii stabilite, pentru a pune în aplicare legea respectivă conform scopului urmărit.</p> <p>Urmează de menționat că, ținând cont de volumul de lucru pe care urmează să îl îndeplinească membrul Comisiei, delegarea unui reprezentant al ANRE pentru anumite ore, ar însemna neîndeplinirea în termen de către ultimul a obligațiilor de serviciu, conform fișei de post la locul de muncă permanent.</p>	<p>a legii, și anume crearea unor spații de testare inovativă în domeniul energiei, se consideră că prezența în Comisie a unui reprezentant ANRE contribuie la realizarea misiunii și atribuțiilor ANRE, inclusiv din perspectiva monitorizării activităților din sectoarele energeticii. De asemenea, participarea în cadrul Comisiei nu instituie rapoarte de subordonare, Comisia fiind un organ colegial, în care membrii își exprimă poziția în mod independent.</p> <p>În mod suplimentar, participarea în cadrul Comisiei poate fi reflectată în cadrul obligațiilor de serviciu, pentru a elimina orice îngrijorare legată de dreptul muncii / raportul de muncă al funcționarilor publici / demnitarilor.</p>
	<p>Un capitol aparte îl reprezintă atribuțiile prevăzute de proiect cu referire la constatarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul punerii în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic și aplicarea de sancțiuni de către ANRE.</p> <p>De principiu considerăm inoportună sancționarea persoanelor care vor propune proiecte de testare inovativă și eventual vor eșua, sau proiectele nu vor atinge rezultatele scontate.</p> <p>O astfel de prevedere va reduce interesul potențialilor solicitanți de a participa în cadrul unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat</p>
	<p>Conform scopului declarat al proiectului prevăzut la art. 1, acesta urmărește „punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor inovative în sectorul energetic, în vederea efectuării de teste temporare sub forma unor spații inovative de testare în materie de reglementare cu scopul dezvoltării și creării de produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare referitoare la producerea, furnizarea sau consumul de energie”.</p> <p>În același timp, Codul cu privire la știință și inovare reglementează deja activitatea în domeniile cercetării și inovării atât de către organizațiile de drept public, cât și de către cele de drept privat.</p>	<p>Nu se acceptă Codul cu privire la știință și inovare stabilește baza juridică generală (<i>lex generalis</i>) pentru toate proiectele de inovații, oferind fundația pentru elaborarea unui cadru normativ detaliat (<i>lex specialis</i>) și pentru abordarea unor domenii mai specifice.</p>
	<p>Menționăm că, nu este judicios să fie propusă de Guvern sau de către Ministerul Energiei promovarea legii care stabilește că o structură creată din reprezentanți autorităților de stat și alte persoane care nu au nici o responsabilitate pentru deciziile adoptate, să ia decizii legate de aprobarea</p>	<p>Nu se acceptă Autorul inițiativei legislative este Ministerul Energie, responsabil cu monitorizarea implementării în sectorul atribuit spre gestionare.</p>

<p>investițiilor și includerea în tarifele și prețurile reglementate, aprobate de ANRE, a costurilor pentru investiții, ce nu aduc sau nu neapărat vor aduce beneficii cuantificabile consumatorilor de energie electrică, de gaze naturale și de energie termică.</p> <p>De asemenea, comunicăm că actele normative de reglementare și prevederile legilor sectoriale, elaborate pentru transpunerea acquis-ului Comunității Energetice, prevăd modalitatea de evaluare a investițiilor și de acceptare a investițiilor realizate de către titularii de licențe din sectoarele electroenergetic, de gaze naturale și termoelectric pentru a fi recuperate prin tarifele, prețurile reglementate.</p> <p>În cazul în care titularii de licențe din sectoarele electroenergetic, de gaze naturale și termoelectric consideră oportun să implementeze proiecte inovative, ce nu se acceptă în planurile de investiții anuale, titularii de licențe urmează să-și asume responsabilitatea pentru astfel de proiecte de investiții și să fie implementate din contul titularilor de licențe.</p> <p>Consumatorii trebuie să acopere cheltuielile justificate ale titularilor de licențe, care sunt luate în considerare la determinarea prețurilor și tarifelor reglementate, în conformitate cu cadrul legal existent.</p> <p>Luând în considerare cele expuse comunicăm că este necesar de a modifica proiectul de lege propus spre avizare și promovarea acestuia, doar după stabilirea unei autorități concrete care își va asuma responsabilitatea pentru activitățile ce se propun conform proiectului de lege.</p>	<p>Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, prezentul proiect de lege se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Capitolului 15 „Energie” al Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, aprobat prin HG nr. 829/2023.</p> <p>Articolul 15 (2a) din Directiva (UE) 2018/2001 încurajează statele membre să promoveze testarea tehnologiilor inovatoare în sectorul energiei regenerabile, prin proiecte-pilot desfășurate într-un mediu real, pe o durată limitată, conform legislației UE, și sub supravegherea unei autorități competente, <u>cu garanții adecvate pentru siguranța sistemului energetic și minimizarea impactului asupra pieței interne</u>. De asemenea, Recomandarea (UE) 2022/822 promovează accelerarea procedurilor de autorizare pentru proiectele de energie regenerabilă și sprijină crearea de spații de testare pentru inovații, oferind scutiri de la legislația existentă pentru a facilita integrarea acestor tehnologii.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Obiecția nu se referă la domeniul de aplicabilitate al legii.</p> <p>Creșterile tarifelor și prețurilor reglementate în sectorul energetic nu intră sub incidența acestei legi.</p> <p>Astfel cum am menționat mai sus, proiectele de testare inovativă sunt experimente care au loc practic într-un mediu real, dar controlat, de obicei <u>implică un grup restrâns de consumatori</u>, astfel încât impactul este minor, scopul lor fiind doar a testa modele de business sau tehnologii inovatoare, în vederea <u>accelerării introducerii inovației în societate</u> la un moment ulterior finalizării proiectelor de testare inovativă.</p> <p>Mecanismul acordării derogărilor implică filtre de verificare/analiză, astfel încât astfel de derogări nu vor avea un impact asupra consumatorilor sau concurenței dintre operatori. De altfel, în cadrul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare</p>
<p>În cazul în care Ministerul Energiei consideră oportună promovarea tehnologiilor inovatoare, ele urmează a fi justificate economic și care să aducă beneficii tuturor consumatorilor de energie electrică, gaze naturale, energie termică.</p> <p>De asemenea, este oportun ca pentru implementarea proiectelor pilot privind testarea tehnologiilor inovatoare să fie utilizate surse din granturi și/sau alte fonduri disponibile, considerând că gradul de succes și randamentul final al acestora este unul relativ redus, iar costurile aferente implementării acestora pot fi considerabile, acestea urmând a fi recuperate din contul consumatorilor de energie și/sau resurse energetice.</p> <p>Toate persoanele care promovează tehnologii inovatoare și titularii de licențe din sectoarele reglementate urmează să cunoască că serviciile prestate se achită de consumatori și în cazul în care se solicită includerea în tarifele/prețurile reglementate a unor cheltuieli suplimentare, astfel de cheltuieli urmează a fi justificate de titularii de licențe, care urmează să-și asume responsabilitatea pentru proiectele de investiții.</p>		

		<p>în domeniul Energiei există un reprezentant ANRE care va putea indica acele cazuri/proiecte cu impact negativ din această perspectivă.</p>
	<p>Nu în ultimul rând, trezește îngrijorare regimul juridic al controalelor care sunt propuse de a fi puse în sarcina ANRE.</p> <p>Atribuțiile de control ale Agenției sunt stabilite la art. 12 alin. (1) lit. b) și art. 15 din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, conform cărora ANRE monitorizează și controlează, în modul și în limitele prevăzute de legea menționată și de legile sectoriale, respectarea de către titularii de licențe, de autorizații a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate, autorizate.</p> <p>Astfel, atribuirea către ANRE a obligației de a realiza misiuni de control la un participant la testele efectuate în cadrul unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, contravine nu doar prevederilor Legii nr. 174/2017, dar și prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător care stabilește expres la art. 1 alin. (3) că „dispozițiile acesteia se aplică în măsura în care nu contravin prevederilor legislației în vigoare privind activitatea de control și supraveghere a autorităților publice centrale de reglementare — a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliului Concurenței, Consiliului Coordonator al Audiovizualului — în limita domeniilor de activitate ale acestora.”</p> <p>Mai mult, din tot cuprinsul proiectului distingem că acesta urmărește crearea unui mecanism de reglementare a experimentelor inovative în sectorul energetic, în vederea efectuării de teste temporare sub forma unor spații inovative de testare în materie de reglementare cu scopul dezvoltării și creării de produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare referitoare la producerea, furnizarea sau consumul de energie și nicidecum autorizarea unei activități de întreprinzător sub forma unui spațiu de testare inovativă în materie de reglementare.</p> <p>Astfel, reieșind din faptul că prevederile Legii nr. 131/2012 <u>se aplică doar în raport cu unitățile structurale/functionale a persoanelor care practică activitate de întreprinzător</u>, considerăm inoportună extrapolarea prevederilor acesteia asupra domeniului de cercetare și dezvoltare de produse și tehnologii inovatoare fie nu sunt aplicabile.</p> <p>De menționat că, proiectul de lege nu definește expres care este obiectul controlului ce urmează a fi efectuat de către Agenție.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat</p>

	<p>Totodată, autorii stabilesc la art. 32 — 35 al proiectului, atribuții clare Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei de a monitoriza, evalua și de a verifica conformitatea activităților desfășurate în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.</p>	
	<p>La art. 13, lit. c) propunem să fie exclusă. Totodată, la alin. (7), propunem să fie exclus membru grupului de lucru din cadrul ANRE. Argumentare: Se expune similar pct. 5.</p>	<p>Nu se acceptă Guvernul, precum și organul central de specialitate în domeniul energiei are rolul de a dezvolta și promova politica statului în sfera energetică și dispune de atribuții de a implica, prin reglementări normative, ANRE și alte entități pentru punerea în aplicare a acestor politici. Mai mult, atât atribuțiile ANRE, de monitorizare a activităților din sectoarele energiei, cât și expertiza acestuia, impun prezența sa în cadrul Comisiei.</p>
	<p>Se propune de completat cu o literă nouă, după cum urmează: - membru al Academiei de Științe a Moldovei. Argumentare: Considerăm că urmează a fi desemnat un membru din cadrul Academiei de Științe a Moldovei, ținând cont de faptul că Academia deține cercetători științifici din sfera inovării.</p>	<p>Nu se acceptă Prezența în componența Comisiei a unui reprezentant al Universității Tehnice a Moldovei asigură reprezentativitatea unui cercetător științific cu expertiză specifică în domeniul energetic.</p>
	<p>Art. 37, alin. (2) propunem să fie exclusă. Art. 38 — de exclus. Argumentare: Similară în partea ce ține de controale ca și la pct. 5.</p>	<p>Nu se acceptă Guvernul, precum și organul central de specialitate în domeniul energiei este împuternicit să elaboreze și să promoveze legislație sectorială. Propunerea legislativă ce urmează să fie aprobată va lărgi aria competențelor ANRE, permițându-i să efectueze inspecții pentru asigurarea conformității cu legea adoptată. Legislația în domeniu este dinamică, evoluând odată cu apariția unor noi realități sociale sau procese, și se adaptează pentru a corespunde noilor standarde. A se vedea explicațiile de mai sus.</p>
	<p>Art. 39, alin. (1), (15), (18), (19), (20), (23), (24) propunem să fie excluse. Argumentare: Sectoarele electroenergetic, al gazelor naturale, termoelectric, serviciul public de alimentare cu apă și canalizare sunt reglementate conform prevederilor legilor în vigoare și a cadrului de reglementare secundar și nu pot fi create structuri care vor propune derogări de la cadrul de reglementare existent și includerea în prețurile, tarifele la energia electrică, la gazele naturale și la energia termică sau serviciul public</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

	de alimentare cu apă și canalizare, a costurilor nejustificate de către titularii de licențe din sectoarele menționate.	
	Cu referire la propunerea de modificare a Codului Contravențional, reiterăm că este inoportun sancționarea persoanelor care vor propune proiecte de testare inovativă și vor eșua, sau proiectele nu vor avea rezultatele propuse. Considerăm că, autorul urmează să identifice alte pârghii de responsabilizare a participanților.	Nu se acceptă Sancționarea este stabilită ca metodă de responsabilizare pentru participanți în ceea ce privește respectarea dispozițiilor normative. Fiecare relație socială este guvernată de normele juridice, care integrează un element de responsabilitate atunci când nu sunt respectate normele stabilite de comportament.
Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (Nr 409 din 12.03.2024)	Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a examinat proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei (număr unic 161/MEEn/2024), autor – Ministerul Energiei și, ținând cont de competența sa funcțională, precum și în scopul utilizării terminologiei corecte din domeniul proprietății intelectuale, comunică la art. 28 din proiect următoarele propuneri: denumirea articolului va avea următorul conținut "Dreptul statului de a achiziționa drepturile asupra obiectelor de proprietate intelectuală rezultate din proiectele de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic";	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	la alin. (1), textul" Guvernul poate decide să achiziționeze drepturi de autor, brevete, secrete comerciale și alte drepturi de proprietate intelectuală conexe derivate din procesul inovativ" se va substitui cu textul" Guvernul poate decide să achiziționeze drepturile asupra obiectelor de proprietate intelectuală, inclusiv secrete comerciale, rezultate din procesul inovativ";	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	la alin. (3), textul" înregistrarea drepturilor de autor, brevete, secretelor comerciale și a altor drepturi de proprietate intelectuală conexe derivate din procesul inovator" se va substitui cu textul" înscrierea/acordarea protecției obiectelor de proprietate intelectuală rezultate din procesul inovativ".	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	Cu titlu de informare, precizăm că regimul juridic al secretelor comerciale, inclusiv protecția împotriva dobândirii, utilizării și divulgării ilegale de secrete comerciale sunt stabilite în Legea nr. 384/2023 privind protecția secretelor comerciale.	
Ministerul Justiției (Nr.04/2-298629.03.2024)	Cu referire la categoria legii, menționăm că materia reglementată de prezenta lege nu ține de domeniul legilor organice, statuate în art. 72 din Constituție, deci sintagma „lege organică” se va substitui cu sintagma „lege ordinară”. Semnalăm că legile ordinare sunt izvoare de drept, ce conțin materia de	Nu se acceptă. Legea cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei este o lege organică, deoarece reglementează un domeniu de

reglementare a relațiilor sociale, care fac obiectul diferitelor instituții și ramuri ale dreptului. Ele pot interveni în orice domeniu al relațiilor sociale, cu excepția celor rezervate legilor constituționale și organice. Ținând cont de aceasta, este necesar ca legile ordinare să fie compatibile cu cele organice [HCC 9/1999 (ierarhia actelor normative), § 4]. Legile ordinare nu pot modifica, abroga sau suspenda acțiunea legilor organice, în timp ce legile organice pot modifica, abroga sau suspenda acțiunea legilor ordinare [HCC 9/1999 (ierarhia actelor normative), § 4]. În ceea ce privește derogările enunțate în proiect (art. 5, 12 alin. (2), (4), art. 16 alin. (2), art. 20 lit. f), art. 24 alin. (1), (2), (4)), atragem atenția că derogarea, ca procedeu, reprezintă o excepție de la dispozițiile unui act normativ, care poate fi prevăzută în cuprinsul acestuia într-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. Datorită caracterului său, derogarea este, de regulă, expresă și este de strictă aplicare, neputând fi extinsă prin interpretare. În cazul reglementărilor derogatorii, se va folosi formula „prin derogare de la...”, urmată de menționarea reglementării de la care se derogă și nu de actul normativ în întregime. Semnalăm că recurgerea la norme de derogare se admite pentru ocrotirea unui interes superior, pentru protecția deosebită a unei anumite categorii de persoane, din motive de economicitate și oportunitate etc. În toate cazurile, însă, normele derogatorii de la prevederile legislației trebuie să fie temeinic justificate, fapt ce lipsește în conținutul notei informative. Din acest considerent, urmează a fi examinat suplimentar conceptul propus al legii și argumentarea necesității completării actelor normative prevăzute la art. 39 cu norma de derogare integrală de la acestea, fapt ce este inadmisibil. Mai mult, stabilirea unor norme juridice derogatorii pentru o anumită activitate în raport cu alte genuri de activitate vine în contradicție cu caracterul actului normativ, consfințit la art. 4 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit căruia „Actul normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal.” Prin urmare, în contextul unei abordări sistemice și uniforme, promovarea normelor derogatorii poate crea precedente și se consideră irelevantă.

interes public și instituie un regim administrativ public implicând autoritățile de administrație publică.

Se consideră că domeniul de reglementare a relațiilor sociale vizate de proiectul de lege propus spre aprobare corespunde condițiilor stabilite de lit.o) a art.10 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care prevede “sînt stabilite limitele împuternicirilor Guvernului și/sau ale autorităților administrației publice privind reglementarea activității de întreprinzător”, fapt ce subliniază natura organică a respectivei legi.

Scopul acestei legi este de a crea spații de testare inovative în materie de reglementare, oferind un cadru pentru colaborarea dintre autoritățile publice competente, care le permite inovatorilor să dezvolte și să testeze noi concepte, produse, modele de afaceri și servicii într-un mediu controlat și real, sub supravegherea unei autorități competente.

Aceste măsuri ar putea stimula inovarea și creșterea economică, consolidând poziția proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei și a activităților inovatoare în domeniul energiei ca motoare de dezvoltare economică.

Proiectul de lege propus pentru aprobare va include dispoziții specifice pentru derogări. Odată adoptat, acesta va avea forță juridică echivalentă cu actul legislativ de la care se face derogarea.

Practica acordării derogărilor de la obligațiile stabilite în legislația națională este larg răspândită în statele-membre ale UE, cât și în Republica Moldova. Pentru a demonstra acest lucru cu exemple din legislația națională, armonizată cu standardele UE, vă aducem în atenție prevederile alin. (4) art. 2 din Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, care stipulează "Prevederile prezentei legi nu se aplică activităților de cercetare și dezvoltare sau testare a noilor produse și procese"; prevederile alin.1) art.3 din Legea nr.852/2002 stipulează derogări de la interzicerea producerea, comercializarea și utilizarea substanțelor care distrug stratul de ozon dacă acestea reprezintă

		<p>mostre destinate activităților de cercetare, dezvoltare sau utilizării în scopuri analitice, în laboratoarele de control al calității produselor și altele.</p> <p>Articolul 15 (2a) din Directiva (UE) 2018/2001 încurajează statele membre să promoveze testarea tehnologiilor inovatoare în sectorul energiei regenerabile, prin proiecte-pilot desfășurate într-un mediu real, pe o durată limitată, conform legislației UE, și sub supravegherea unei autorități competente, cu garanții adecvate pentru siguranța sistemului energetic și minimizarea impactului asupra pieței interne. De asemenea, Recomandarea (UE) 2022/822 promovează accelerarea procedurilor de autorizare pentru proiectele de energie regenerabilă și sprijină crearea de spații de testare pentru inovații, oferind derogări de la legislația existentă pentru a facilita integrarea acestor tehnologii.</p>
	<p>La proiectul legii: La art. 5: la noțiunea „Spațiul de testare inovativă în materie de reglementare” urmează a fi revizuită propoziția a doua, întrucât conține un șir de inexactități, precum „presupun o excepție temporară”, „cadrul de reglementare aplicabil”, „garanțiile necesare obiectivelor generale de reglementare”;</p> <p>din definiția noțiunii „Decizie de aprobare”, în virtutea caracterului obligatoriu al actelor normative, cuvintele „în vigoare” se vor exclude (observație valabilă și pentru art. 12 alin. (2), art. 38).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>La art. 9 alin. (2), art. 13 alin. (1) - (2), propunem formularea concisă a denumirii Regulamentului, după cum urmează: „Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei”.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>La art. 13: la alin. (1) lit. e), semnalăm că nu este clar raționamentul includerii în componența Comisiei a reprezentantului Serviciului de Informații și Securitate, or acest fapt nu este argumentat în nota informativă;</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Includerea în componența Comisiei a reprezentantului Serviciului de Informații și Securitate are ca fundament competențele Serviciului de Informații și Securitate, astfel cum au fost acestea stabilite prin Legea nr. 36 din 08.06.2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova. În concret, avem în vedere competența de asigurare a securității Republicii Moldova, inclusive din perspectivă economică. Aceasta poate include asigurarea securității energetice,</p>

	<p>la alin. (2), pentru o corectă exprimare, este necesară reformularea sintagmei „se reglementează prin Regulamentul”;</p> <p>la alin. (3), din redacția propusă nu rezultă cu claritate de câte ori consecutiv poate fi reînnoit mandatul;</p> <p>la alin. (4), atragem atenția că norma este imprecisă, prin folosirea exprimării „imposibilitatea definitivă de a-și exercita funcția, în cazul în care acesta nu își poate exercita funcția mai mult de 60 de zile consecutive”, nefiind clar când încetează mandatul membrului Comisiei – în cazul imposibilității definitive de a-și exercita funcția ori în cazul în care acesta nu își poate exercita funcția mai mult de 60 de zile consecutive;</p> <p>la alin. (6), pentru rigoare redacțională, propunem revederea expresiilor „poate invita ... în calitate de invitați”, precum și „altor autorități sau instituții administrației publice”, „considerând ordinea de zi a ședinței, care exprimă doar opinii consultative”, or, acestea sunt expuse greșit și lipsite de sens.</p>	<p>iar inovarea în domeniul energetic poate implica și o dimensiune de Securitate națională.</p> <p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>La art. 15: la alin. (2) se va exclude cuvântul „calendaristice” ca fiind inutil, aceasta reprezentând regula generală de calculare a termenului. În actele normative se specifică tipul perioadei doar în cazul în care termenul în care urmează a fi îndeplinite anumite acțiuni se calculează diferit decât cel general (de exemplu zile lucrătoare). În caz contrar, se creează incertitudine în privința celorlalte cazuri în care nu s-a specificat că, zilele sunt calendaristice. Observația este valabilă inclusiv pentru art. 18 alin. (1), art. 19, art. 20, art. 24 alin. (3), art. 25, art. 34 alin. (2), art. 35 alin. (6); alin. (4) nu conține o normă juridică și urmează a fi exclus.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>La art. 16 alin. (8) textul „de respinge, după caz, a inițierea” se va înlocui cu textul „va respinge, după caz, inițierea”.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>La art. 18 lit. e), referitor la trimiterea la art. 23 alin. (5) și (6), precizăm că respectivul articol nu conține alineatele numerotate.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>La art. 21 alin. (1) și (2) adverbul „maxim” se va reda prin termenul „maximum”. Totodată, la alin. (2), precum și art. 23, art. 27 lit. a) și b), în contextul trimiterii la art. 19, atenționăm că ultimul nu este structurat în alineate.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

	<p>La art. 22, semnalăm expunerea eronată a denumirii acestuia, întrucât norma instituită reprezintă o normă prohibitivă, dar nu o obligație. Astfel, propunem revizuirea respectivei prevederi.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Denumirea art. 23 nu corespunde cuprinsului, or, acesta nu stabilește data punerii în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, dar instituie pentru participanții ale căror proiecte de testare inovativă au fost aprobate, de a comunica Secretariatului Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei data de începere a participării proiectului în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>La art. 24 cuprinsul alin. (1) este declarativ și urmează fie a se revizui, fie a fi exclus.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Conținutul art. 28 recomandăm a fi reexaminat prin prisma prevederilor art. 476 din Codul civil și legilor conexe domeniului proprietății intelectuale, în care este reglementat modul de transmitere a drepturilor de proprietate intelectuală. În acest context, alin. (2) nu se referă la obiectul de reglementare al prezentei legi și urmează a fi exclus.</p>	<p>Nu se acceptă Nu este necesară revizuirea, pentru a evita repetarea inutilă a prevederilor din actele normative, respectând astfel tehnica legislativă. Prevederile alin. 2) nu contravin legislației menționate și sunt în armonie cu normele juridice în vigoare, oferind claritate asupra reglementării unor relații noi prin proiectul de lege propus pentru aprobare și oferind bază legală instituțiilor statului de a dobândi obiectele de proprietate intelectuală rezultate din procesul inovațional.</p>
	<p>La art. 29 alin. (1), pentru evitarea unui paralelism legislativ, este necesară excluderea normei referitoare la dreptul de acces la informațiile publice prevăzute de Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public, or, accesul la informațiile de interes public, care poate fi limitat în corespundere cu criteriul proporționalității, este stabilit la art. 8 al Legii nominalizate.</p>	<p>Nu se acceptă Prevederile art. 29 alin. (1) sunt elaborate în conformitate cu principiul fundamentat de legiferare, precum asigurarea transparenței, publicității și accesibilității stipulat în art.3 alin.(1) lit.e) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Pentru claritate, prevederile respective asigură protecția informațiilor confidențiale, în scopul asigurării certitudinii juridice pentru participanții la procesul inovativ cu privire la tratamentul și protejerea informațiilor considerate ca fiind confidențiale.</p>
	<p>La art. 33: la alin. (3) se va indica cu exactitate despre care acte normative se menționează, or expresia „acte legislative secundare” este expusă greșit. Semnalăm că termenul de „act normativ subordonat legii” reprezintă actul normativ adoptat de Guvern sau de alte autorități ale administrației publice</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

	centrale sau locale în temeiul normelor constituționale și legale cu scopul implementării legilor sau a documentelor de politici; la alin. (4), pentru respectarea uzanțelor normative, cuvintele „prin hotărâre a Guvernului” se vor substitui cu cuvintele „de Guvern”	
	La art. 35 alin. (3), pentru rigoarea exprimării, recomandăm, înlocuirea sintagmei „termenul impus” cu expresia „termenul stabilit”.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 37 se va ține cont că, prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi excluse. Răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora. Totodată, atenționăm că norma prevăzută la alin. (2) este conceptual inadmisibilă, deoarece acțiunea de neprezentare a raportului final, prevăzut la art. 35 nu constituie contravenție. În conformitate cu art. 10 din Codul contravențional, constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională. Mai mult, acțiunea de neprezentare în termenul stabilit a unui raport final nu se încadrează în obiectul de reglementare al art. 1631 din Codul contravențional, care stabilește faptele ce constituie contravenții și aplicarea sancțiunilor în cazul neîndeplinirii prescripțiilor emise de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică. În context, reiterăm necesitatea excluderii din proiect inclusiv a modificării propuse la Codul contravențional (art. 39 alin. (1)), din motivele enunțate mai sus.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 38, semnalăm lipsa de claritate a sintagmei „în vederea asigurării respectării legislației relevante”.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La capitolul VIII, din denumire se vor exclude cuvintele „și tranzitorii”, deoarece acesta nu cuprinde măsuri ce se instituie cu privire la continuarea raporturilor juridice născute în temeiul vechilor reglementări care urmează a fi abrogate sau înlocuite de noul act normativ (observația se referă și la art. 39).	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	Proiectul urmează a fi revizuit prin prisma art. 45 și 46 din Legea nr. 100/2017, în special, expunerea dispozițiilor de conținut trebuie să fie sistematizată într-o succesiune logică, dispozițiile de drept material precedându-le pe cele de ordin procedural. Succesiunea logică se bazează pe o analiză juridică temeinică, pe stabilirea naturii instituțiilor și a relațiilor dintre acestea.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.

	<p>Elementul structural de bază al actului legislativ (art. 51 din Legea nr. 100/2017) este articolul, care are caracter unitar și conține una sau mai multe dispoziții cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei. Articolele pot fi divizate în alineate însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.</p>	
	<p>Conform prevederilor art. 54 din Legea nr. 100/2017, proiectul se va expune într-o formulă clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc. Verbele utilizate în text se vor expune la timpul prezent, forma afirmativă, pentru a se accentua caracterul imperativ al dispoziției respective.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Textul articolelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări, iar terminologia utilizată trebuie să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative, în conformitate cu terminologia juridică, aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni (a se vedea: „spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei electrice” (art. 6 lit. e), „spațiile de testare în materie de reglementare în sectorul energetic” (art. 6 lit. f), „derogări” (art. 12 alin. (2), „exceptări” (art. 25), „la solicitarea scrisă”, „la cererea scrisă” (art. 28), „materie de reglementare în sectorul energetic” (art. 36 alin. (1), „materie de reglementare în domeniul energetic” (art. 36 alin. (2)).</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova (Nr.21/1-1768 din 01.04.2024)</p>	<p>1. Din start constatăm că, Ministerul Energiei a inițiat un proiect de lege pentru punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor inovative în sectorul energetic, în vederea efectuării de teste temporare sub forma unor spații inovative de testare în materie de reglementare, cu scopul dezvoltării și creării de produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare referitoare la producerea, furnizarea sau consumul de energie (potrivit art.1 din proiect), cu stabilirea în dispoziții finale și tranzitorii a unor derogări de la 29 de legi integrale, inclusiv care au fost abrogate (de exemplu: Legea nr.116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase (art.39 alin.(22)) sau în privința cărora este adoptată o lege (Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023), care stipulează momentul abrogării lor, cum este cazul: Legii nr.721/1996 privind calitatea în construcții (art.39 alin.(7)), Legii nr.835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului (art.39 alin.(8), Legii nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (art.39 alin.(9)), lucru inacceptabil într-un sistem de drept bazat pe supremația legii.</p>	<p>Nu se acceptă Nu se urmărește sub nicio formă compromiterea principiului fundamental al supremației legii. Propunerile sunt elaborate în concordanță cu standardele Uniunii Europene și reflectă practici frecvent adoptate în țările cu un nivel înalt de dezvoltare tehnologică. Practica acordării derogărilor de la obligațiile stabilite în legislația națională este larg răspândită în statele-membre ale UE, cât și în Republica Moldova. Pentru a demonstra acest lucru cu exemple din legislația națională, armonizată cu standardele UE, vă aducem în atenție prevederile alin. (4) art. 2 din Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, care stipulează "Prevederile prezentei legi nu se aplică activităților de cercetare și dezvoltare sau testare a noilor produse și procese"; prevederile alin.1) art.3 din Legea nr.852/2002 stipulează derogări de la interzicerea</p>

		<p>producerea, comercializarea și utilizarea substanțelor care distrug stratul de ozon dacă acestea reprezintă mostre destinate activităților de cercetare, dezvoltare sau utilizării în scopuri analitice, în laboratoarele de control al calității produselor și altele.</p> <p>Articolul 15 (2a) din Directiva (UE) 2018/2001 încurajează statele membre să promoveze testarea tehnologiilor inovatoare în sectorul energiei regenerabile, prin proiecte-pilot desfășurate într-un mediu real, pe o durată limitată, conform legislației UE, și sub supravegherea unei autorități competente, cu garanții adecvate pentru siguranța sistemului energetic și minimizarea impactului asupra pieței interne. De asemenea, Recomandarea (UE) 2022/822 promovează accelerarea procedurilor de autorizare pentru proiectele de energie regenerabilă și sprijină crearea de spații de testare pentru inovații, oferind derogări de la legislația existentă pentru a facilita integrarea acestor tehnologii. Legea nr.116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase este în vigoare. Legile care urmează să fie abrogate de Codul urbanismului și construcțiilor nr. 434/2023 sunt încă în vigoare. Conform prevederilor alin. (1) al art. 390, Codul va intra în vigoare la 12 luni după publicarea în Monitorul Oficial, ceea ce se va întâmpla pe data de 30 ianuarie 2025.</p>
	<p>2. Astfel, enunțăm faptul că repetabilitatea exagerată a derogărilor de la 29 de legi indică faptul că proiectul legii necesită modificări și ajustări pentru a corespunde cerințelor sociale, fiind inadmisibil ca la etapa de elaborare a unei legi să fie stipulate o serie de derogări (de la mai multe legi, cu obiect de reglementare divers și diferit de obiectul de reglementare al proiectului de lege înaintat). Mai mult ca atât, derogarea este admisă cu titlu de excepție și numai în coraport cu reglementarea-cadru în materie (printr-un act normativ de nivel egal cu cel al reglementării de bază și cu obiect de reglementare conex) și doar în cazul în care se va folosi norma concretă din legea de la care se derogă (spre exemplu, prin derogare de la art.x alin.(y) din Legea nr.z).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Pentru a crea un cadru legal care să permită implementarea unui mecanism de reglementare pentru inovațiile din sectorul energetic și pentru a efectua teste temporare sub forma unor spații de testare inovativă din punct de vedere regulatoriu, cu scopul de a dezvolta produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și abordări noi inovatoare în domeniul producției, distribuției sau consumului de energie, este esențial un instrument optim. Acesta ar permite acordarea unei derogări de la anumite norme ale cadrului regulatoriu pentru o perioadă de testare, facilitând astfel dezvoltarea acestor tehnologii.</p>

		<p>Având în vedere domeniul extensiv și în mare parte imprevizibil legat de tipurile de inovații care ar putea fi propuse pentru testare, nu este fezabil să specificăm derogările de la prevederile concrete.</p> <p>Guvernul are prerogativa de a adopta toate măsurile necesare pentru identificare și aprobarea, derogărilor care se află în sfera sa de competență și va coordona cu instituțiile și autoritățile publice implicarea acestora în procesul și perioada de implementare. De asemenea, va propune Parlamentului orice amendamente legislative suplimentare care se dovedesc necesare.</p> <p>Practica acordării derogărilor generale de la obligațiile stabilite în legislația națională este larg răspândită în Republica Moldova. Pentru a demonstra acest lucru cu exemple din legislația națională, armonizată cu standardele UE, vă aducem în atenție prevederile alin. (4) art. 2 din Legea nr. 227/2022 privind emisiile industriale, care stipulează "Prevederile prezentei legi nu se aplică activităților de cercetare și dezvoltare sau testare a noilor produse și procese"; prevederile alin.1) art.3 din Legea nr.852/2002 stipulează derogări de la interzicerea producerea, comercializarea și utilizarea substanțelor care distrug stratul de ozon dacă acestea reprezintă mostre destinate activităților de cercetare, dezvoltare sau utilizării în scopuri analitice, în laboratoarele de control al calității produselor și altele. În cazul în care sunt necesare astfel de modificări, Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei propune Guvernului acțiunile necesare.</p>
	<p>3. Totodată, semnalăm că prin cele 29 de derogări de la legi, de facto, are loc restrângerea câmpului de aplicare a normelor juridice reglementate prin cele 29 de legi, precum și modificări abuzive ale acestora, dându-i-se o prioritate nejustificată Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Proiectul nu acordă prioritate niciunui minister. Fiecare proiect de testare va fi aprobat printr-o Hotărâre de Guvern. În cadrul acestei hotărâri, se va decide colectiv asupra derogărilor care vor fi acordate pentru testarea respectivă.</p> <p>Guvernul are prerogativa de a adopta toate măsurile necesare pentru identificare și aprobarea, derogărilor care se află în sfera sa de competență și va coordona cu instituțiile și autoritățile publice implicarea acestora în</p>

		<p>procesul și perioada de implementare. De asemenea, va propune Parlamentului orice amendamente legislative suplimentare care se dovedesc necesare.</p>
	<p>4. Or, obiectivele reglementărilor în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, statuate la art.4 din Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023 (vizat la art.39 alin.(2) din proiectul legii) sunt: - sporirea eficienței activităților în sfera amenajării teritoriului, urbanismului, proiectării și construcțiilor prin asigurarea unui cadru normativ stabil pe termen lung, astfel încât acesta să nu permită apariția consecințelor nefavorabile pentru factorii implicați în elaborarea documentației de amenajare a teritoriului și de urbanism, în operațiunile de urbanism, în proiectarea, execuția, exploatarea și postutilizarea construcțiilor; - stabilirea unor reguli și proceduri certe, prin elaborarea de norme juridice clare, care să nu permită interpretări arbitrare. Termenele, modalitatea de achitare și sumele spre plată în calitate de taxe trebuie să fie clar stabilite pentru fiecare beneficiar, astfel încât acesta să își poată determina și înțelege obligațiile impuse de lege, precum și să poată determina influența propriilor decizii de management al execuției construcției asupra sarcinii fiscale; - dezvoltarea echilibrată și durabilă a localităților și teritoriului. Prin urmare, obiectivele reglementărilor în domeniul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor sunt intangibile în raport cu scopul și domeniul de aplicare a proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei și respectiv, propunerile de la art.39 alin.(2) din proiectul legii se vor exclude.</p>	<p>Nu se acceptă Guvernul are prerogativa de a adopta toate măsurile necesare pentru identificare și aprobarea, derogărilor care se află în sfera sa de competență și va coordona cu instituțiile și autoritățile publice implicarea acestora în procesul și perioada de implementare. De asemenea, va propune Parlamentului orice amendamente legislative suplimentare care se dovedesc necesare. Fiecare proiect de testare va fi aprobat printr-o Hotărâre de Guvern. În cadrul acestei hotărâri, se va decide colectiv asupra derogărilor care vor fi acordate pentru testarea respectivă.</p>
	<p>5. De asemenea, de la art.39 din proiect, se va exclude alin.(3), ce vizează Codul transporturilor rutiere nr.150/2014, deoarece domeniul de reglementare al Codului transporturilor rutiere este diferit de obiectul de reglementare al proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Mai mult, Codul transporturilor rutiere transpune mai multe regulamente-cadru ale Uniunii Europene, care nu stabilesc norme derogatorii pentru spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, iar aprobarea acestor norme poate avea inclusiv impact asupra siguranței operațiunilor de transport rutier.</p>	<p>Nu se acceptă Guvernul are prerogativa de a adopta toate măsurile necesare pentru identificare și aprobarea, derogărilor care se află în sfera sa de competență și va coordona cu instituțiile și autoritățile publice implicarea acestora în procesul și perioada de implementare. De asemenea, va propune Parlamentului orice amendamente legislative suplimentare care se dovedesc necesare. Fiecare proiect de testare va fi aprobat printr-o Hotărâre de Guvern. În cadrul acestei hotărâri, se va decide colectiv asupra derogărilor care vor fi acordate pentru testarea respectivă.</p>

	<p>6. Cu referire la intenția de stabilire a derogărilor de la Legea nr.303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare (art.39 alin.(15) din proiectul legii) menționăm că, alimentarea cu apă, captarea și epurarea apelor uzate sunt de o importanță deosebită pentru asigurarea calității vieții cetățenilor, dezvoltarea economică a țării, precum și protecția sănătății populației și a mediului înconjurător. În egală măsură, potrivit prevederilor art.4 lit.c) din Legea nr.174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului, exploatarea infrastructurii din domeniul apei și canalizării este unul dintre domeniile de importanță pentru securitatea statului. În conformitate cu prevederile art.32 alin.(1) din Legea nr.303/2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, activitatea de furnizare/prestare a serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare se supune reglementării prin licențiere. Subsecvent, potrivit prevederilor art.23 alin.(2) lit.a) și e) din Legea apelor nr.272/2011, activitățile de captare a apei din sursele de apă de suprafață și din cele subterane pentru alimentarea cu apă destinată consumului uman, inclusiv pentru prelucrarea produselor alimentare și în agroindustrie, precum și de deversare a apelor uzate pot fi efectuate numai în bază de autorizație de mediu pentru folosința specială a apei.</p> <p>În contextul celor descrise, propunerile de la art.39 alin.(15) din proiect se vor exclude, deoarece acestea pot influența negativ calitatea, continuitatea serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Pentru a crea un cadru legal care să permită implementarea unui mecanism de reglementare pentru inovațiile din sectorul energetic și pentru a efectua teste temporare sub forma unor spații de testare inovativă din punct de vedere regulatoriu, cu scopul de a dezvolta produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și abordări noi inovatoare în domeniul producției, distribuției sau consumului de energie, este esențial un instrument optim. Acesta ar permite acordarea unei derogări de la anumite norme ale cadrului regulatoriu pentru o perioadă de testare, facilitând astfel dezvoltarea acestor tehnologii.</p> <p>Guvernul are prerogativa de a adopta toate măsurile necesare pentru identificare și aprobarea, derogărilor care se află în sfera sa de competență și va coordona cu instituțiile și autoritățile publice implicarea acestora în procesul și perioada de implementare. De asemenea, va propune Parlamentului orice amendamente legislative suplimentare care se dovedesc necesare.</p> <p>Fiecare proiect de testare va fi aprobat printr-o Hotărâre de Guvern. În cadrul acestei hotărâri, se va decide colectiv asupra derogărilor care vor fi acordate pentru testarea respectivă.</p>
	<p>7. În continuare, la art.12 alin.(3) din proiect, atenționăm că acesta urmează a fi exclus sau reformulat, având în vedere necesitatea clarificării a aspectului care pot fi „acțiunile și/sau omisiunile” pentru care nu se aplică sancțiuni. La caz menționăm că, în cazul în care implementarea proiectului generează careva distrugerii sau acțiunile de testare au un grad ridicat de pericol, nu pot fi aplicate nici un fel de derogări de la normele legale generale.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>8. Consecutiv, art.13 din proiect urmează a fi completat cu prevederi care ar stabili statutul Comisiei pentru spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și modul de organizare a activității secretariatului, în special în partea ce ține de remunerarea personalului antrenat. Astfel, se consideră oportun de a menționa expres că, calitatea de membru a Comisiei este o activitate neremunerată, iar funcționarea secretariatului este asigurată de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Statutul Comisiei pentru spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și modul de organizare a activității secretariatului vor fi reglementate separat prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, aprobat de Guvern.</p>

	<p>9. În final, la art.16 alin.(4) din proiect, textul „planul local de amenajare a teritoriului și/sau urbanism” se va substitui cu cuvintele „documentația de amenajare a teritoriului și documentația de urbanism”.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
<p>Instituția Publică Centrul Național pentru Energie Durabilă (IP CNED) (06 martie 2024 nr. 25-137)</p>	<p>La articolul 13. propunem să fie incluși în calitate de membri ai Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei un reprezentant din cadrul Institutului de Energetică și un reprezentant din cadrul Academiei de Științe a Republicii Moldova.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (Nr. 16/1 - 750 din 11.03.2024)</p>	<p>Cu titlu general menționam că, orice derogări de la legislația națională care transpune prevederile cadrului legal al UE aferent accesului pe piață, comerțului cu bunuri și servicii etc, poate fi tratată echivoc și nu se încadrează în procesul de integrare a Republicii Moldova la UE. Mai mult, una dintre recomandările de bază ale CE este alinierea totală la standardele europene în vederea asigurării recunoașterii produselor și serviciilor moldovenești pe piața UE.</p> <p>În acest sens, considerăm necesar excluderea derogării propuse prin art. 39 alin. (26), în speță completarea art. 1 din Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității. Legea nr. 235/2011 constituie cadrul națională pentru implementarea Regulamentului (CE) nr. 765/2008 și a Deciziei nr. 768/2008/CE. Aceasta reprezintă cadrul legal orizontal care facilitează eliminarea barierele tehnice în calea comerțului, creând un cadru național armonizat pentru activitățile de acreditare și evaluare a conformității.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p> <p>Articolul 15 (2a) din Directiva (UE) 2018/2001 încurajează statele membre să promoveze testarea tehnologiilor inovatoare în sectorul energiei regenerabile, prin proiecte-pilot desfășurate într-un mediu real, pe o durată limitată, conform legislației UE, și sub supravegherea unei autorități competente, cu garanții adecvate pentru siguranța sistemului energetic și minimizarea impactului asupra pieței interne. De asemenea, Recomandarea (UE) 2022/822 promovează accelerarea procedurilor de autorizare pentru proiectele de energie regenerabilă și sprijină crearea de spații de testare pentru inovații, oferind scutiri de la legislația existentă pentru a facilita integrarea acestor tehnologii.</p>
	<p>Obiecția menționată supra este valabilă și pentru alin. (27), al aceluiași articol, prin care se propune completarea art. 1 din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007. Prevederea propusă în proiect contravine cadrului de reglementare european, și nu este compatibilă Codului european al comunicațiilor electronice, instituit prin Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018, și urmează a fi exclusă.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p> <p>Articolul 15 (2a) din Directiva (UE) 2018/2001 încurajează statele membre să promoveze testarea tehnologiilor inovatoare în sectorul energiei regenerabile, prin proiecte-pilot desfășurate într-un</p>

	În aceeași ordine de idei, semnalăm că includerea derogărilor în cadrul normativ național armonizat la acquis-ul Comunitar pot genera deficiențe și tergiversări ale procesului de screening bilateral preconizat pentru semestrul II al anului curent.	mediu real, pe o durată limitată, conform legislației UE, și sub supravegherea unei autorități competente, cu garanții adecvate pentru siguranța sistemului energetic și minimizarea impactului asupra pieței interne. De asemenea, Recomandarea (UE) 2022/822 promovează accelerarea procedurilor de autorizare pentru proiectele de energie regenerabilă și sprijină crearea de spații de testare pentru inovații, oferind scutiri de la legislația existentă pentru a facilita integrarea acestor tehnologii.
Ministerul Finanțelor (Nr. 161/ME n/2024)	Lipsă de propuneri și obiecții	Se acceptă
Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (Nr. E/2836 din 13 martie 2024)	1.Serviciul propune substituirea sintagmei „ <i>producerea, furnizarea sau consumul de enrgie</i> ” cu sintagma „ <i>producerea, transportul, distribuția, furnizarea sau consumul de energie</i> ” din art.1 al proiectului de lege, precum și în tot textul proiectului, or expunerea sintagmei în redacția propusă va face posibilă implementarea inovațiilor în toate sectoarele, inclusiv în sectorul de transport și distribuție a energiei.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	2.Pentru a exclude interpretările divergente la aplicarea legii respective, propunem completarea art. 2 alin.(1), și anume după cuvântul „ <i>exceptări</i> ”, de completat cu sintagma „ <i>de la cadrul de reglementare aplicabil a</i> ”	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	3.Cadrul legal existent, prevede că prețurile și tarifele reglementate la energia electrică, gaze naturale și la energia termică, se aprobă de autoritatea de reglementare. Prin urmare, „ <i>stabilirea tarifelor și prețurilor în domeniul energetic</i> ” este determinată conform Metodologiilor de calcul a tarifelor reglementate, respectiv nu se încadrează în domeniu de testare sub forma unor spații inovative. Astfel, considerăm necesară excluderea din domeniile menționate la art.2 alin.(2) a lit. ”h) <i>stabilirea tarifelor și prețurilor în domeniul energetic</i> ”.	Nu se acceptă Stabilirea tarifelor și prețurilor reglementate la energia electric, gaze naturale și la energia termică nu intră sub incidența acestei legi. Prin aplicarea legii, se propune, implementarea unor inovații pentru eficientizarea procesului de determinare a prețurilor, ceea ce va contribui la îmbunătățirea protecției intereselor consumatorilor. Proiectul legii nu va acoperi aspectele legate de stabilirea tarifelor și prețurilor. Succesul testărilor ar putea duce la recomandări pentru ajustări în legislația relevantă.
	4.Serviciul consideră oportună completarea art.3 alin.(1) lit.d) cu sintagma „ <i>fară a aduce majorări ale tarifelor și prețurilor reglementate în domeniul energetic</i> ”. Or, punerea în aplicare a unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare, nu trebuie să ducă în consecință la majorarea prețurilor și tarifelor reglementate în domeniul energetic. Orice proiect inovativ urmează să aducă beneficii consumatorilor și respectiv să fie	Nu se acceptă Proiectele de testare inovativă sunt experimente care au loc practic într-un mediu real, dar controlat, de obicei implică un grup restrâns de consumatori, astfel încât inclusiv derogările legate de stabilirea tarifelor vor avea un impact minim asupra consumatorilor. Mai mult,

	<p>justificat din punct de vedere al costurilor ce urmează a fi suportate în final de către consumatori.</p>	<p>mecanismul acordării derogărilor implică filtre de verificare/analiză, astfel încât astfel de derogări nu vor avea un impact asupra consumatorilor sau concurenței dintre operatori. De altfel, în cadrul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei există un reprezentant ANRE care va putea indica acele cazuri/proiecte cu impact negativ din această perspectivă.</p> <p>La nivel european, foarte multe proiecte au avut drept scop acordarea de derogări de la reglementările în materie de stabilire a tarifelor, întrucât experimentarea în acest domeniu poate inclusiv îmbunătăți curba de învățare a reglementatorului și stimula evoluții tehnice. Cu titlu exemplificativ, redăm mai jos astfel de exemple din alte state europene:</p> <p>ITALY –CSC and energy communities – proiect privind autoconsumul în comunități https://www.arera.it/atti-e-provvedimenti?anno=&numero=&tipologia=&keyword=318%2F2020%2FR%2FEEL&settoare=&orderby=&orderbydir=&numelements=</p> <p>ITALY – Pilot regulation Electromobility Decizia ARERA 541/2020/R/eel din 15 decembrie 2020</p> <p>PORTUGAL – Pilot project Smart Grids Pentru a îmbunătăți răspunsul la cerere din partea clienților conectați la tensiune foarte înaltă, înaltă și medie, a fost introdusă o schemă experimentală în care s-au folosit tarifele de rețea pentru a încuraja clienții industriali să-și schimbe consumul de energie – (analiza cost benefit a indicat un beneficiu net de 50 milioane EURO pentru o perioadă de 23 de ani).</p>
	<p>5.Cu referire la art.39, alin.(1), (15), (18), (19), (20),(23),(24) din proiect, Serviciul propune a fi exclusive, deoarece, sectoarele electroenergetic, al gazelor naturale, termoeenergetic, serviciul public de alimentare cu apă și canalizare sunt reglementate conform prevederilor legilor în vigoare și a cadrului de reglementare secundar. Respectiv, nu pot fi create structuri care vor propune derogări de la cadrul de reglementare existent și includerea în prețurile, tarifele la energia electrică, la</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

	<p>gazele naturale și la energia termică sau serviciul public de alimentare cu apă și canalizare, a costurilor nejustificate de către titularii de licențe din sectoarele menționate.</p> <p>Mai mult ca atât, considerăm inoportună propunerea de modificare a Codului Contravențional prin sancționarea persoanelor care vor înainta proiecte de testare inovativă și vor eșua, sau proiectele nu vor avea rezultatele dorite.</p>	
	<p>6. Totodată, în art.29 din proiectul de lege înaintat spre avizare se operează cu noțiunea de „informații confidențiale”, ceea ce ar putea fi confundat cu informațiile ce au aplicată parafa de secretizare „Confidențial” în sensul Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat.</p> <p>În acest sens, Serviciul propune înlocuirea sintagmei „informații confidențiale”, cu sintagma „informații cu accesibilitate limitată” or potrivit prevederilor art.54 alin.(1) lit.a) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, textul actului normativ urmează a fi elaborat în așa fel, încât conținutul proiectului să fie într-un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Suplimentar, în proiect sunt prevăzute norme privind protejarea unor categorii de informații (care cad sub incidența Legii nr.245/2008), însă nu sunt prevăzute mecanisme de control/sancționare pentru divulgarea acestora, or în lipsa unui asemenea mecanism, limitarea accesului nu va atinge scopul stabilit, respectiv, Serviciul propune completarea proiectului cu norme care ar reglementa această lacună.</p>	<p>Nu se acceptă Detaliile mecanismelor de sancționare sunt prevăzute în normele specifice aplicabile funcționarilor publici și demnitarilor.</p>
<p>Consiliului Concurenței (Nr. DJ-06/154-379 din 22 martie 2024)</p>	<p>1. Notăm faptul că art. 12 din proiect prevede unele măsuri de sprijin care pot fi acordate titularului deciziei de aprobare a desfășurării unei activități în spații de PLENUL CONSILIULUI CONCURENȚEI testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, care deși nu sunt expres și clar stabilite formele și obiectivele măsurilor de sprijin prezintă semene de ajutor de stat reglementat de Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012. Conform pct. 51 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, un „deficit” în veniturile fiscale și de securitate socială datorat exonerării sau reducerilor la plata impozitelor sau a contribuțiilor la asigurările sociale acordate de către statul membru sau scutirilor de la obligația de a plăti amenzi sau alte sancțiuni pecuniare îndeplinește cerința privind resursele de stat prevăzută la articolul 107 alineatul (1) din tratat. Întrucât, proiectele beneficiarilor vor putea să se bucure de derogări de la aplicarea și modificarea cadrului legal și de la aplicarea sancțiunilor administrative titularului deciziei de aprobare de desfășurare a activității în spațiile de testare inovativă în materie de</p>	<p>Nu se acceptă Proiectul de lege nu acordă derogări de la obligațiile de notificare prevăzute de Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012. Prin urmare, în măsura în care un astfel de proiect de testare inovativă ar implica o măsură de ajutor de stat notificabilă, aceasta va fi notificată Consiliului Concurenței în prealabil.</p>

	<p>reglementare pentru acțiunile și/sau omisiunile acestuia legate strict de implementarea proiectului de testare inovativ, ar putea astfel crea, un avantaj economic unor beneficiari, pe care nu l-ar fi putut obținut, în condiții normale de piață. Respectiv, dacă măsurile de sprijin prevăzute de proiect vor presupune acordarea unui avantaj economic unor beneficiari, implementarea acestora, urmează să fie realizată de către furnizorul/inițiatorul ajutorului de stat cu respectarea normelor materiale și procedurale stabilite de Legea nr. 139/2012 și actele normative ale Consiliului Concurenței.</p>	
	<p>2. Conform art. 13 din proiectul de hotărâre, punerea în aplicare, supravegherea și aprobarea proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei se propune a fi asigurată de Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, din componența căreia va face parte și Consiliul Concurenței, cu drept de vot în cadrul ședințelor Comisiei. Prioritar, atragem atenția la faptul că în conținutul proiectului nu este clar prevăzut statutul juridic al Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei și nu este clar stabilită entitatea care va purta răspunderea pentru acțiunile sau inacțiunile de intervenție pe piață ce vor avea ca efect limitarea concurenței și, respectiv nu este clar cine va avea nemijlocit calitatea procesuală în instanța de judecată de participant - reclamant sau pârât: Comisia, Ministerul Energiei sau Guvernul la contestarea în instanța de judecată a deciziilor Comisiei. Suplimentar, semnalăm despre faptul că Consiliul Concurenței, ca autoritate națională de concurență, nu are rolul de reglementare și supraveghere a piețelor din domeniul energiei. Respectiv, participarea reprezentantului Consiliului Concurenței, inclus în cadrul Comisiei, contravine cu atribuțiile angajaților Consiliului Concurenței prevăzute de Legea nr.183/2012. Totodată, semnalăm premisele unui risc de conflict de interes instituțional reieșind din faptul că Consiliul Concurenței, nu dispune de competențe pentru a se expune ex-ante în procesul de selectare și aprobare a solicitanților de spații, precum și faptul că această prevedere va împiedica realizarea competenței ex-post de investigare a încălcărilor legislației din domeniul concurenței, inclusiv și a încălcărilor Legii nr. 139/2012, asigurată Consiliului Concurenței de art. 39 al Legii concurenței. Subsecvent, menționăm faptul că participarea la selectarea potențialilor beneficiari ai ajutorului de stat ar putea contraveni și atribuțiilor Consiliului Concurenței în domeniul ajutorului de stat. Astfel, conform art. 2 din Legea nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat, Consiliul Concurenței deține doar atribuții de autorizare, monitorizare și raportare a ajutorului de stat, acordat de furnizori/inițiatori în conformitate cu art. 3 alin. (1) din Legea nr. 139/2012 și nu participă la selectarea și acordarea ajutorului de stat. Luând în</p>	<p>Nu se acceptă Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei este un organ colegial care emite recomandări, actul administrative prin care se aprobă un proiecte de testare inovativă fiind reprezentat de o hotărâre de guvern. Prin urmare Guvernul este entitatea care are calitate procesuală în instanță cu privire la actele sale administrative, fiind responsabilă de efectele acestora. Participarea reprezentantului Consiliului Concurenței are în vedere asigurarea faptului că derogările acordate proiectelor de testare inovativă nu au abilitatea de a distorsiona concurența, această participare fiind în deplină concordanță cu dispozițiile art. 33 alin. (1) din Legea nr.183/2012, “ (1) Consiliul Concurenței activează potrivit prevederilor Constituției, prezentei legi, <u>altor acte legislative și normative</u>, regulamentului de organizare și funcționare și este independent în exercitarea atribuțiilor sale”, respectiv art. 34 din același act normativ. De asemenea, crearea de spații de testare inovativă nu ar trebui să conducă la practici anticoncurențiale (înțelegeri anticoncurențiale sau abuzuri de putere dominantă), aceste proiecte nefiind de principiu rezultatul unor înțelegeri anticoncurențiale și datorită scalabilității reduse neconstituind un abuz de putere dominantă. Astfel cum am arătat mai sus, proiectul de lege nu acordă derogări de la obligațiile de notificare prevăzute de Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012. Prin urmare, în măsura în care un astfel de proiect de testare inovativă ar implica o măsură de ajutor de stat</p>

	<p>considerare că atribuțiile Comisiei excede atribuțiile angajaților Consiliului Concurenței prevăzute de Legea nr.183/2012, considerăm imperios de a fi exclusă autoritatea de concurență din componența Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, întrucât atribuțiile reprezentantului Consiliului Concurenței în cadrul Comisiei menționate nu sunt specifice unei autorități de concurență și ar putea contraveni cu atribuțiile sale prevăzute de Legea concurenței nr. 183/2012 și Legea nr. 139/2012.</p>	<p>notificabilă, aceasta va fi notificată Consiliului Concurenței în prealabil. Prin urmare, Consiliul Concurenței nu se expune înainte prin participarea în cadrul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, care, de altfel, este un organism colegial care emite recomandări consultative.</p>
	<p>3. Conform alin.(2) al art. 28 din proiect, se propune achiziționarea drepturilor de proprietate intelectuală să fie efectuată la un „preț corect de piață”, convenit în prealabil cu participantul și cu respectarea regulilor privind ajutorul de stat și concurență. La acest aspect, urmează să atragem atenția asupra faptului că sintagma „preț corect de piață” nu oferă o claritate și o previzibilitate suficientă și nefiind definită de lege ar putea fi ambiguu interpretată. Evaluarea valorii de piață a obiectelor de proprietate intelectuală se efectuează în strictă conformitate cu principiile generale privind evaluarea în domeniul proprietății intelectuale, conform art. 34 al Legii nr. 114/2014 cu privire la Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală și Hotărârea Guvernului nr. 783/2003 cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală. În context, pentru a fi asigurată respectarea principiilor de bază ale concurenței la achiziționarea drepturilor de proprietate intelectuală de către Guvern, alin.(2) al art. 28 din proiect urmează a fi expus în sensul ca achizițiile de drepturi de proprietate intelectuală se efectuează la un preț egal cu cel puțin valoarea de piață a obiectului dreptului de proprietate intelectuală determinată de un evaluator în conformitate cu Legea nr. 114/2014 și Hotărârea Guvernului nr. 783/2003 cu privire la evaluarea obiectelor de proprietate intelectuală.</p>	<p>Se acceptă parțial Proiectul de lege va stabili că achizițiile de drepturi de proprietate intelectuală se efectuează la un preț egal cu valoarea de piață a obiectului dreptului de proprietate intelectuală respectiv. Considerăm că un preț mai mare ("cel puțin egal") ar putea conține o măsură de ajutor de stat.</p>
	<p>4. Conform cu art. 38 din proiect, autoritățile responsabile de controlul de stat în domeniul respectării legislației în domeniul energiei și al concurenței se propun a fi desemnate ANRE și Consiliul Concurenței, iar măsurile de control vor fi exercitate în conformitate cu prevederile Legii nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și a cadrului normativ în vigoare, fapt ce ar putea crea confuzii în privința delimitării atribuțiilor dintre autoritatea de reglementare în energetică și autoritatea de concurență. Ținem să menționăm, că Consiliul Concurenței, ca autoritatea de concurență, asigură aplicarea și respectarea legislației ce vizează domeniul concurenței și a ajutorului de stat, în conformitate cu normele materiale și procedurale ale Legii concurenței nr. 183/2012 și ale Legii cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012 și nu aplică prevederile Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131 din 08.06.2012. Astfel, pentru a asigura o</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

	delimitare clară a competențelor autorităților responsabile și corelarea cu art. 34 alin.(5) din Legea nr. 183/2012, considerăm imperios ca art. 38 din proiect, ce ține de atribuțiile realizate de către Consiliul Concurenței în domeniul energiei, să fie stabilit separat printr-un alineat distinct de ANRE și să fie expus în sensul că controlul respectării legislației concurențiale este exercitat de către Consiliul Cocurenței ex-post (ulterior), pentru asigurarea concurenței, aplicând Legea concurenței nr. 183/2012 și Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012.	
Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) (Nr. 83 din 05 martie 2024)	Recomandăm, inclusiv pentru optimizarea lecturii, la primele mențiuni în textul proiectului, înlocuirea în continuare a întregilor sintagme, cu stipularea acestora, după cum urmează: i) „spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei” (în continuare – „spațiile de testare”); ii) „proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei” (în continuare – „proiect de testare”); iii) „Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei” (în continuare – CSTIRE).	Nu se acceptă În conformitate cu pct.31 din Indicații metodologice privind regulile de tehnică legislative ale Ministerului de Justiție, exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text.
	În art. 16 (Inițierea procedurii de aprobare) alin. (4) din proiect (În scopul examinării inițiativei, Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei informează autoritatea publică locală pe teritoriul căreia va fi implementat proiectul cu privire la inițiativa publicată, după caz. Autoritatea publică locală emite un aviz cu privire la compatibilitatea inițiativei cu planul local de amenajare a teritoriului și/sau de urbanism), cuvintele „Autoritatea publică locală” urmează a se substitui cu cuvintele „Autoritatea executivă a administrației publice locale” (pentru previzibilitate și operativitate).	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	Menționăm, că unele acte legislative care se modifică prin proiect urmează a fi adoptate (Codul subsolului) sau publicate (Codul funciar) în nouă redacție. Susținem promovarea proiectului, cu luarea în considerație a recomandărilor și propunerii sus-menționate.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
Societatea pe Acțiuni „CET-Nord” (Nr. 400-08/0399 din 22.03.2024)	1.Articolul 3 „Criterii de eligibilitate” urmează a fi revizuit întrucât îngustează cercul de proiecte care sunt eligibile, or, prin formularea „dimensiunea inovatoare a proiectului propus, acesta având posibilitatea de a aduce o contribuție importantă la dezvoltarea producerii de energie electrică prin utilizarea surselor de energie regenerabilă, la stocarea acesteia sau la soluții alternative avansate pentru furnizarea, distribuția sau consumul de energie electrică”, se statuează că sunt eligibile numai proiectele care au ca finalitate dezvoltarea producerii de energie electrică, deși proiectul de lege elaborat are ca obiect de reglementare crearea unui regimjuridic favorabil în	Se acceptă Proiectul a fost modificat.

	<p>vederea ghidării, sprijinirii și exceptării întreprinderilor în activitățile lor inovatoare în domeniul energiei.</p> <p>Mai mult ca atât, Articolul 4 din proiectul de lege, stabilește că unul din principiile de bază la executarea respectivei legi este tratamentul nediscriminatoriu și egal al solicitanților, adică se garantează eligibilitatea pentru toți participanții din domeniul energiei și pentru proiectele care au ca scop dezvoltarea sectorului energetic.</p> <p>Prin urmare, ajustarea Articolului 3 în coraborare cu Articolul 4 este un demers imperativ necesar.</p>	
	<p>2. Având în vedere că scopul principal al proiectului de lege este să stimuleze inovația în sectorul energetic național, fiind totodată o acțiune inovativă pentru sectorul energetic, atât din punct de vedere legislativ, cât și procedural deoarece presupune acordarea unor derogări, considerăm oportun ca prevederile Capitolului IV „Înființarea și funcționare a spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare energetică” să fie transpus într-un regulament aprobat prin Hotărâre de Guvern, ceea ce ar asigura flexibilitate la operarea unor modificări necesare, în funcție de necesitatea promovării proiectelor strategice de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
<p>S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” (nr. 03-202 din 01 martie 2024)</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	<p>Se acceptă</p>
<p>Î.C.S. „Premier Energy Distribution” S.A. (Nr. de ieșire: 0504/047093-20240305)</p>	<p>1. Având în vedere că <i>Articolul 1. Obiectul de reglementare a Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei</i> nu include mențiuni privind sectoarele de distribuție și transport a energiei electrice, se propune completarea acestui: <i>Articolul 1. Obiectul de reglementare</i> <i>Prezenta lege stabilește cadrul juridic pentru punerea în aplicare a unui mecanism de reglementare a experimentelor inovative în sectorul energetic, în vederea efectuării de teste temporare sub forma unor spații inovative de testare în materie de reglementare cu scopul dezvoltării și creării de produse, tehnologii, servicii, modele de afaceri și noi abordări inovatoare referitoare la producerea, transportul, distribuția, furnizarea sau consumul de energie.</i></p> <p>2. Se propune excluderea din Articolul 2., pct. (2) litera h) Stabilirea tarifelor și prețurilor în domeniul energetic.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p> <p>Nu se acceptă</p>

		<p>Proiectele de testare inovativă sunt experimente care au loc practic într-un mediu real, dar controlat, de obicei implică un grup restrâns de consumatori, astfel încât inclusiv derogările legate de stabilirea tarifelor vor avea un impact minim asupra consumatorilor. Mai mult, mecanismul acordării derogărilor implică filtre de verificare/analiză, astfel încât astfel de derogări nu vor avea un impact asupra consumatorilor sau concurenței dintre operatori. De altfel, în cadrul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei există un reprezentant ANRE care va putea indica acele cazuri/proiecte cu impact negativ din această perspectivă.</p> <p>La nivel european, foarte multe proiecte au avut drept scop acordarea de derogări de la reglementările în materie de stabilire a tarifelor, întrucât experimentarea în acest domeniu poate inclusiv îmbunătăți curba de învățare a reglementatorului și stimula evoluții tehnice. Cu titlu exemplificativ, redăm mai jos astfel de exemple din alte state europene:</p> <p>ITALY –CSC and energy communities – proiect privind autoconsumul în comunități https://www.arera.it/atti-e-provvedimenti?anno=&numero=&tipologia=&keyword=318%2F2020%2FR%2FEEL&settoare=&orderby=&orderbydir=&numelements=</p> <p>ITALY – Pilot regulation Electromobility Decizia ARERA 541/2020/R/eel din 15 decembrie 2020</p> <p>PORTUGAL – Pilot project Smart Grids Pentru a îmbunătăți răspunsul la cerere din partea clienților conectați la tensiune foarte înaltă, înaltă și medie, a fost introdusă o schemă experimentală în care s-au folosit tarifele de rețea pentru a încuraja clienții industriali să-și schimbe consumul de energie – (analiza cost benefic a indicat un beneficiu net de 50 milioane EURO pentru o perioadă de 23 de ani).</p>
	3.Se propune includerea în Articolul 2, pct. (2) literele:	Se acceptă Proiectul a fost modificat.

	<p>a) Digitalizarea proceselor de distribuție și transport a energiei electrice;</p> <p>b) Implementarea noilor tehnologii și soluții constructive în rețelele de distribuție și transport a energiei electrice;</p>	
	De asemenea, considerăm oportun adoptarea unei orientări pragmatice, astfel încât să se testeze inovațiile care, dacă se dovedesc a fi de succes, pot fi implementate în industria energiei electrice într- un mod care, în cazul operatorilor de distribuție, să conducă la creșterea productivității în procesele de afaceri care să ducă la economii tarifare pentru consumatorii finali.	Se acceptă
	Considerăm potrivită sugestia eficientizării proceselor și eliminarea posibilitii birocrății în ceea ce privește primirea și analiza propunerilor de inovare, precum și dezvoltarea testelor de validare prin intermediul unui proiect pilot și aprobarea implementării acestuia în sectoarele afectate, în cazul rezultatului pozitiv.	Se acceptă
	Ținem să menționăm că, această Lege necesită a fi elaborată și aplicată sub premisa și în favoarea consumatorului final, fără a fi afectate tariful de rețea și prețul reglementat de furnizare a energiei electrice aplicate acestuia.	<p>Nu se acceptă</p> <p>Obiecția nu se referă la domeniul de aplicabilitate al legii.</p> <p>Creșterile tarifelor și prețurilor reglementate în sectorul energetic nu intră sub incidența acestei legi.</p>
<p>“Termoelectrica” S.A. (Nr. de ieșire: 07-569din. 27.02.2024)</p>	Reieșind din situația dificilă în sfera energetică a Republicii Moldova, considerăm oportun extinderea domeniului de aplicare a legii în cauză dincolo de proiectele de energie electrică la întreg sector energetic, inclusiv domeniile combustibilului, energiei termine, eficienței energetice etc., și respectiv, substituirea textului „în domeniul energiei electrice” cu textul „în domeniul energiei” pe tot textul proiectului de lege.	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost modificat.</p>

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Grițco Andrei
Date: 2024.04.30 16:09:13 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Andrei GRITCO

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) repetate
la proiectul Legii cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei
(număr unic 161/MEn/2024)

Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Academia de Științe a Moldovei (nr 244-12/7 din 03.05.2024)	Prin prezenta, vă informăm că Academia de Științe a Moldovei avizează pozitiv proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei (număr unic 161/MEn/2023). Totodată, atenționăm că în Nota Informativă, la capitolul modificărilor care urmează a fi efectuate la actele legislative și normative, pagina 6, în listă sunt incluse în mod repetat Legea nr.209/2016 privind deșeurile și Legea nr.1540/1998 privind plata pentru poluarea mediului. De asemenea, sintagma „prevederile alin.1) art.3 din Legea nr.852/2002 stipulează derogări de la interzicerea producerea, comercializarea și utilizarea substanțelor” se va înlocui cu sintagma „prevederile alin.1) art.3 din Legea nr.852/2002 stipulează derogări de la interzicerea producerii, comercializării și utilizării substanțelor”	Se acceptă Nota informativă a fost modificată.
Agencia de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (nr 767 din 08.05.2024)	Lipsă de propuneri și obiecții	
Agentia Nationala pentru Reglementare in Energetică (ANRE) (nr. 03-03/2341 /03.05.2024)	Lipsă de propuneri și obiecții	
Congresul Autorităților Locale din Moldova (CALM) (nr. 165 din 03.05.2024)	Lipsă de propuneri și obiecții	
Societatea pe Acțiuni „CET-Nord” (nr. 400-08/0613 din 03.05.2024)	Lipsă de propuneri și obiecții	

<p>IP Centrul Național pentru Energie Durabilă (IP CNED) (nr. 25-245 din 07 mai 2024)</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	
<p>Consiliului Concurenței (nr. DJ-06/317-627 din 10 mai 2024)</p>	<p>Plenul Consiliului Concurenței, în cadrul ședinței din 10 mai 2024, a examinat, repetat, în temeiul prevederilor art. 39 lit. c) și art. 41 alin. (1) lit. d) ale Legii concurenței nr. 183/2012, proiectul de hotărâre pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei (număr unic 161/MEn/2024) și, își reiterează poziția expusă pe seama acestuia în avizul Plenului Consiliului Concurenței nr. DJ-06/154-379 din 22 martie 2023, având în vedere că obiecțiile și propunerile Consiliului Concurenței nu au fost luate în considerare la definitivarea proiectului.</p> <p>În acest context, repetat semnalăm îngrijorarea privind participarea reprezentantului Consiliului Concurenței în cadrul <i>Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei</i> cu drept de vot, având în vedere că Consiliul Concurenței, ca autoritate națională de concurență, nu are rolul de reglementare și supraveghere a piețelor din domeniul energiei.</p> <p>Subsecvent, atribuțiile reprezentantului Consiliului Concurenței în cadrul Comisiei menționate nu sunt specifice unei autorități de concurență și ar putea contraveni cu atribuțiile sale prevăzute de Legea concurenței nr. 183/2012 și Legea nr. 139/2012.</p> <p>În acest scop, repetat semnalăm despre premisele unui risc de conflict de interes instituțional al Consiliului Concurenței, care nu dispune de competențe pentru a se expune ex-ante în procesul de selectare și aprobare a solicitanților de spații. Totodată, această prevedere va împiedica realizarea competenței ex-post de investigare a încălcărilor legislației din domeniul concurenței, inclusiv și a încălcărilor Legii nr. 139/2012, asigurată Consiliului Concurenței de art. 39 al Legii concurenței.</p> <p>Astfel, luând în considerare că atribuțiile Comisiei exced atribuțiile angajaților Consiliului Concurenței prevăzute de Legea nr.183/2012, considerăm imperios de a fi exclusă autoritatea de concurență din componența Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

	<p>Proiectul prevede unele măsuri de sprijin care sunt reglementate de Legea cu privire la ajutorul de stat nr. 139/2012. În acest sens, învederăm despre faptul că conținutul proiectului nu corespunde cu cerințele de conținut stabilite de alin.(4) al art. 6 din Legea nr. 139/2012, întrucât, nu prevede clar formele și obiectivele măsurilor de sprijin propuse.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Totodată, în mod repetat atragem atenția la faptul că în conținutul proiectului nu este clar prevăzut statutul juridic al <i>Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei</i> și nu este clar stabilită entitatea care va purta răspunderea pentru acțiunile sau inacțiunile de intervenție pe piață ce ar putea avea ca efect limitarea concurenței, respectiv nu este clar cine va avea nemijlocit calitatea procesuală în instanța de judecată de participant - reclamant sau pârât: Comisia, Ministerul Energiei sau Guvernul la contestarea în instanța de judecată a deciziilor Comisiei.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p> <p>Au fost delimitate clar atribuțiile și actele emise de către Comisia, Minister și Guvern. Din această perspectivă, Comisia emite recomandări care nu sunt acte administrative, deciziile de aprobare a proiectelor inovative fiind emise de Guvern prin hotărâri, acestea reprezentând actul administrativ individual care poate fi contestat în instanță. Art.6 a fost completat cu lit.g) „g) are calitate de parte în cazul contestării hotărârii de aprobare.”</p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova (nr.21/ 1-1768 din 01.04.2024)</p>	<p><i>La proiectul legii:</i> MIDR consideră că derogările prevăzute la art.39 sunt prea extinse: (...) stabilirea în dispoziții finale și tranzitorii a unor derogări de la 29 de legi integrale, inclusiv care au fost abrogate (de exemplu: Legea nr.116/2012 privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase (art.39 alin.(22)) sau în privința cărora este adoptată o lege (Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023), care stipulează momentul abrogării lor, cum este cazul: Legii nr.721/1996 privind calitatea în construcții (art.39 alin.(7)), Legii nr.835/1996 privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului (art.39 alin.(8), Legii nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție (art.39 alin.(9)), lucru inacceptabil (...), derogarea fiind admisă cu titlu de excepție. În acest sens, MIDR consideră în special prea extinse derogările cu privire la Codul urbanismului și construcțiilor nr.434/2023, Codul transporturilor rutiere nr.150/2014, Legea nr.303/2013 privind serviciiul public de alimentare cu apă și de canalizare,</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, în sensul prevederii de derogări exclusiv cu privire la actele normative din domeniul energiei, și anume:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică • Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică • Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale • Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării • Legea nr. 10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile • Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică • Legea nr. 74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale

	<p>La art.12 alin. (3) din proiect, acesta urmează a fi exclus sau reformulat, având în vedere necesitatea clarificării a aspectului care pot fi „acțiunile și/sau omisiunile” pentru care nu se aplică sancțiuni. La caz menționăm că, în cazul în care implementarea proiectului generează careva distrugerii sau acțiunile de testare au un grad ridicat de pericol, nu pot fi aplicate nici un fel de derogări de la normele legale generale.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, în sensul eliminării dispozițiilor respective.</p>
	<p>Art.13 din proiect urmează a fi completat cu prevederi care ar stabili statutul Comisiei pentru spații de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și modul de organizare a activității secretariatului, în special în partea ce ține de remunerarea personalului antrenat. Astfel, se consideră oportun de a menționa expresă, calitatea de membru a Comisiei este o activitate neremunerată, iar funcționarea secretariatului este asigurată de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii.</p>	<p>Nu se acceptă Modul de organizare a activității secretariatului se va reglementa prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, legea</p>
	<p>La art.16 alin.(4) din proiect, textul „<i>planul local de amenajare a teritoriului și/sau urbanism</i>” se va substitui cu cuvintele „<i>documentația de amenajare a teritoriului și documentația de urbanism</i>”.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
<p>Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova (nr.21/1-2490 din 07.05.2024)</p>	<p><i>La proiectul legii:</i></p> <p>La art.2 alin.(2) se va exclude textul „, , <i>inclusiv, dar fără a se limita la următoarele domenii:</i> <i>servicii de flexibilitate și de echilibrare;</i> <i>stocare;</i> <i>integrarea gazelor regenerabile, inclusiv a gazelor cu emisii reduse de dioxid de carbon, inclusiv a hidrogenului;</i> <i>electromobilitate;</i> <i>comunitățile energetice;</i> <i>rețele de energie electrică și de gaze naturale inteligente;</i> <i>integrarea surselor de energie regenerabilă;</i> <i>stabilirea tarifelor și prețurilor în domeniul energetic;</i> <i>digitalizarea proceselor de distribuție și transport a energiei;</i> <i>implementarea noilor tehnologii și soluții constructive în rețelele de distribuție și transport a energiei.”.</i></p> <p>În cazul în care prevederile legii se extind asupra tuturor proiectelor care întrunesc careva cerințe, enumerarea domeniilor de aplicare a legii nu</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, în sensul eliminării domeniilor prevăzute cu titlu exemplificativ.</p>

	<p>este necesară. Enumerarea acestor domenii este posibilă în cazul în care prevederile legii se aplică doar domeniilor specificate.</p> <p>2. În contextul obiecției menționate <i>supra</i>, în cazul în care se vor menține domeniile specificate, se consideră oportun de completat art.5 al proiectului cu noțiunea „<i>electromobilitate</i>”, pentru a avea o imagine clară ce presupune acest domeniu.</p>	
	<p>La art.12:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alin.(1), se propune substituirea cuvintelor „<i>Titularul unei hotărâri de aprobare</i>” cu cuvântul „<i>Participantul</i>”; - alin.(2), primul enunț se va exclude deoarece nu este clar obiectul de reglementare al acestuia. Concomitent atragem atenția că printr-o hotărâre a Guvernului pot fi acordate derogări doar de la prevederile aprobate de Guvern, dar nu și de la prevederile aprobate la nivel de lege. - alin.(3) se va revizui, deoarece exonerarea expresă de la răspundere a participantului nu poate fi acceptată. Mai mult, luând în considerare că domeniile de aplicare a legii au un grad înalt de risc, hotărârea Guvernului trebuie să reglementeze clar măsurile de siguranță care trebuie realizate de participant. - alin. (4) se va redacta în acord cu obiecțiile expuse la alin.(2). 	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost modificat, în sensul:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înlocuirii expresiei „<i>Titularul unei hotărâri de aprobare</i>” cu termenul „<i>Participantul</i>”; • eliminării primului enunț din alin.(2); • eliminării alin.(3) • revizuirii alin.(4). <p>De asemenea, alin.(2) a fost revizuit după cum urmează: “<i>Hotărârea de aprobare acordă o derogare de la prevederile specifice din domeniul energiei, exploataării și racordării instalațiilor de producere a energiei sau de la orice altă prevedere legală specificată la dispozițiile tranzitorii, care împiedică sau îngreunează în mod substanțial punerea în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare. Participantul nu beneficiază de nicio derogare de la obligația de a plăti taxe și impozite sau de la nivelul taxelor și tarifelor de impozitare aplicate în conformitate cu legislația în vigoare.</i>”</p> <p>Menționăm că hotărârea de aprobare acordă o derogare de la dispozițiile legale menționate în executarea prezentei legi, precum și a modificărilor actelor normative prevăzute la art. 37 care permit acordarea de derogări în condițiile legii.</p>
	<p>Art.16 alin.(1) se va revizui, ori întreprinderea sau persoana fizică interesată de aprobarea unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic nu poate iniția elaborarea unui proiect de hotărâre de Guvern.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost modificat, după cum urmează: “Articolul 16. Solicitarea de aprobare a unui proiect de testare inovativă în materie de</p>

		<p>reglementare în domeniul de către întreprinderea sau persoana fizică interesată <i>(1) O întreprindere sau persoana fizică interesată de aprobarea unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic poate depune o solicitare de aprobare a acestuia.”</i></p>
	<p>Art.19 se va reformula prin prisma prevederilor art.6 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, în partea ce ține de emiterea unei „hotărâri motivate”. Mai mult, conform prevederilor Legii prenotate, Guvernul aprobă hotărâri, dar nu le emite (Cancelaria de Stat asigură emiterea numerelor acestora și aducerea spre cunoștință în modul stabilit).</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, după cum urmează: <i>„După examinarea recomandării emise de Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei, Guvernul va aproba:</i> <i>a) o hotărâre de aprobare a punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei a proiectului-pilot în cazul în care solicitarea îndeplinește criteriile prevăzute la art. 3, art. 10, art. 11 și/sau art. 15, după caz, cu menționarea considerentelor care au condus la această hotărâre;</i> <i>b) o hotărâre de respingere a cererii în cazul în care solicitarea nu îndeplinește criteriile prevăzute la art. 3, art. 10, art. 11 și/sau art. 15, cu menționarea considerentelor care au condus la această hotărâre;</i> <i>c) o hotărâre de prelungire a duratei aprobării pentru un proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic atunci când se consideră justificată prelungirea perioadei de testare pentru a atinge scopul și obiectivele proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, cu menționarea considerentelor care au condus la această hotărâre.”</i></p>
	<p>Prevederile art.20 urmează a fi reconsiderate, ori conform art.6 al proiectului, competențele descrise aparțin exclusiv Guvernului, dar nu</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, după cum urmează:</p>

organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii.

“Articolul 20. Hotărârile Guvernului cu privire la retragerii aprobării și de constatare a încetării dreptului de a opera în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei

După examinarea recomandării emise de Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei și la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii, Guvernul va aproba:

a) o hotărâre de retragere a aprobării unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei în cazul în care sunt incidente prevederile art. 24 alin. (5) și alin. (6), cu menționarea considerentelor care au condus la această hotărâre. Hotărârea de retragere impune obligația de a restabili situația existentă anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și persoana responsabilă de restabilirea situației existente anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. În cazul în care restabilirea situației existente anterioare nu este posibilă, Guvernul impune orice altă măsură necesară pentru a realiza o astfel de restabilire, în măsura posibilului;

b) o hotărâre de constatare a încetării dreptului de a opera în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei în cazul în care sunt incidente prevederile art. 25 sau art. 26, cu menționarea considerentelor care au condus la această hotărâre. Hotărârea de constatare a

		<i>încetării impune obligația de a restabili situația existentă anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, precum și persoana responsabilă de restabilirea situației existente anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. În cazul în care restabilirea situației existente anterioare nu este posibilă, Guvernul impune orice altă măsură necesară pentru a realiza o astfel de restabilire, în măsura posibilului.”</i>
	La art.21 alin.(2), trimiterea către alin.(1) al art.18 se va revedea, deoarece art.18 nu are alineate distincte numerotate cu cifre.	Se acceptă Proiectul a fost modificat, în sensul introducerii unei trimiteri la art.19 lit.(c)
	La art.39 lit.b), se propune extinderea termenului de intrare în vigoare a legii până la 10 luni pentru a fi identic cu termenul de elaborare a altor acte normative. În cazul menținerii discrepanțelor pot fi înregistrate dificultăți în procesul de implementarea a legii.	Nu se acceptă Potrivit art.56 alin.(1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative „ (1) <i>Actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.</i> ” În scopul prevenirii discrepanțelor cu privire la implementarea legii, regulamentele secundare se află în curs de elaborare.
Ministerul Mediului (13-05/1330 din 16.05.2024)	În contextul examinării repetate a proiectului de hotărâre a Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei (număr unic 161/MEn/2024) și reiterăm poziția expusă anterior, conform căreia prevederile art. 12 alin. (2) care stipulează derogări de la prevederi specifice din domeniul energiei, amenajării teritoriului, construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gestionării apelor, protecției patrimoniului cultural și instalării, exploatarea și racordării instalațiilor de producere a energiei, de la normele de procedură fiscală	Se acceptă, Proiectul a fost modificat prin excluderea derogărilor

	sau de la orice altă prevedere legală, care împiedică sau îngreunează în mod substanțial punerea în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare au un caracter mult prea general și creează premise apariției neconcordanțelor legislative.	
Ministerul Finanțelor (nr.07/5-09/111 din 02.05.2024)	Lipsă de propuneri și obiecții	
Ministerul Justiției (nr.04/2-4476 din 30.04.2024)	<i>La proiectul legii:</i> Cu titlu de observație generală, în ceea ce privește derogările enunțate în proiect (art. 5, 12 alin. (2), (4), art. 16 alin. (1), art. 17 alin. (2), art. 24 alin. (1), (2), (4), art. 25, 27, 38), atragem atenția că derogarea, ca procedeu, reprezintă o excepție de la dispozițiile unui act normativ, care poate fi prevăzută în cuprinsul acestuia într-un alt act normativ de același nivel sau de nivel superior. Datorită caracterului său, derogarea este, de regulă, expresă și este de strictă aplicare, neputând fi extinsă prin interpretare. În cazul reglementărilor derogatorii, se va folosi formula „prin derogare de la...”, urmată de menționarea reglementării de la care se derogă și nu de actul normativ în întregime. Semnalăm că recurgerea la norme de derogare se admite pentru ocrotirea unui interes superior, pentru protecția deosebită a unei anumite categorii de persoane, din motive de economicitate și oportunitate etc. În toate cazurile, însă, normele derogatorii de la prevederile legislației trebuie să fie temeinic justificate, fapt ce lipsește în conținutul notei informative. Din acest considerent, urmează a fi examinat suplimentar conceptul propus al legii și argumentarea necesității completării actelor normative prevăzute la art. 39 cu norma de derogare integrală de la acestea, fapt ce este inadmisibil. Mai mult, stabilirea unor norme juridice derogatorii pentru o anumită activitate în raport cu alte genuri de activitate vine în contradicție cu caracterul actului normativ, consfințit la art. 4 din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i> , potrivit căruia „Actul normativ are caracter public, obligatoriu, general și impersonal.” Prin urmare, în contextul unei abordări sistemice și uniforme, promovarea normelor derogatorii poate crea precedente, astfel, se consideră irelevant acest fapt.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 12 alin. (2), în virtutea caracterului obligatoriu al actelor normative, cuvintele „în vigoare” se vor exclude.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.

	La art. 13 alin. (5), pentru rigoare redacțională, propunem substituirea expresiei „unei nominalizări făcute” cu expresia „unei nominalizări efectuate”.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	Din denumirea art. 23 se vor exclude cuvintele „a punerii” ca fiind excedente în acest caz.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	Conținutul art. 28 recomandăm a fi reexaminat prin prisma prevederilor art. 476 din <i>Codul civil</i> și legilor conexe domeniului proprietății intelectuale, în care este reglementat modul de transmitere a drepturilor de proprietate intelectuală. În acest context, alin. (2) nu se referă la obiectul de reglementare al prezentei legi și urmează a fi exclus.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 29 alin. (1), pentru evitarea unui paralelism legislativ, este necesară excluderea normei referitoare la dreptul de acces la informațiile publice prevăzute de <i>Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public</i> , or, accesul la informațiile de interes public, care poate fi limitat în corespundere cu criteriul proporționalității, este stabilit la art. 8 al Legii nominalizate.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 33 alin. (4), pentru respectarea uzanțelor normative, după cuvântul „activităților” se va exclude articolul „a”, iar cuvintele „prin hotărâre a Guvernului” se vor substitui cu cuvintele „de Guvern”.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 37 se va ține cont că, prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi excluse. Răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale, ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 38: la alin. (1), atenționăm că norma propusă este conceptual inadmisibilă, deoarece acțiunea de neprezentare a raportului final, prevăzut la art. 35 nu constituie contravenție. În conformitate cu art.10 din Codul Contravențional, constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională. Mai mult, acțiunea de neprezentare în termenul stabilit a unui raport final nu se încadrează în obiectul de reglementare al art. 163 ¹ din <i>Codul</i>	Se acceptă Proiectul a fost modificat.

	<p><i>contravențional</i>, care stabilește faptele ce constituie contravenții și aplicarea sancțiunilor în cazul neîndeplinirii prescripțiilor emise de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.</p> <p>În context, reiterăm necesitatea excluderii din proiect a modificării propuse la <i>Codul contravențional</i>, din motivele enunțate mai sus. Subliniem că, deși în sinteza obiecțiilor și propunerilor s-a indicat că obiecția se acceptă, iar proiectul a fost modificat, de fapt amendamentul în cauză nu a fost exclus.</p>	
	<p>Subsidiar, semnalăm că potrivit art. 63 alin. (3) din <i>Legea nr. 100/2017</i>, dacă se modifică un singur articol sau punct dintr-un singur act normativ, în partea dispozitivă, anterior denumirii actului de modificare se face referire expresă la articolul sau punctul modificat și la actul normativ respectiv.</p> <p>Elementul structural de bază al actului legislativ (art. 51 din <i>Legea nr. 100/2017</i>) este articolul, care are caracter unitar și conține una sau mai multe dispoziții cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei. Articolele pot fi divizate în alineate însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde (în cazul în care articolul are doar un singur alineat, acesta nu se numerotează (a se vedea: art. 18 alin. (1)). Alineatul poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Conform prevederilor art. 54 din <i>Legea nr. 100/2017</i>, proiectul se va expune într-o formulă clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc. Textul articolelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări, iar terminologia utilizată trebuie să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative, în conformitate cu terminologia juridică, aceleași noțiuni se exprimă prin aceiași termeni (a se vedea: „spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei” (art. 7 lit. b), „spațiile de testare în materie de reglementare în sectorul energetic” (art. 7 lit. a), „derogații” (art. 12 alin. (2), „exceptări” (art. 2 alin. (1).</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
<p>Ministerul Justiției (din 13.06.2024, în regim de lucru)</p>	<p>La art. 11: la alin. (1) lit. c) infracțiunile menționate urmează a fi aduse în conformitate cu infracțiunile prevăzute de <i>Codul penal</i> (a se vedea: art. 278 Actul terorist; art. 279 Finanțarea terorismului; art. 47 califică Organizația (asociația) criminală, dar săvârșirea infracțiunii prin orice formă de participare constituie o circumstanță agravantă la stabilirea</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, după cum urmează: „(1) Guvernul nu aprobă un proiect al unui solicitant în cazul în care una sau mai multe dintre următoarele circumstanțe sunt incidente:</p>

	<p>pedepsei; art. 324 Coruperea pasivă; art. 325 Coruperea activă; capitolul XVI Infracțiuni de corupție în sectorul privat; art. 260⁶ Frauda informatică; art. 168 Munca forțată; art. 135¹ Infracțiuni împotriva umanității; art. 165 Traficul de ființe umane).</p>	<p>(...)</p> <p>c) <i>solicitantul a fost condamnat printr-o hotărâre definitivă a unei instanțe pentru una dintre următoarele infracțiuni: infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice, corupere activă, corupere pasivă, spălare banilor, munca forțată, infracțiuni împotriva umanității sau traficul de ființe umane.</i></p>
	<p>La art. 12: alin. (1) este declarativ, prin urmare se va revizui sau exclude; la alin. (2): textul „prevederile legii, ale altor acte normative aplicabile, precum și ale hotărârii de aprobare se stabilesc derogările de la legislația” este expus confuz și se va revizui pentru claritate; în propoziția a doua cuvintele „În acest sens” se vor exclude, iar referința la „dispozițiile tranzitorii” urmează a fi exclusă, deoarece acestea nu se regăsesc în textul proiectului (a se vedea: alin. (4) și alte cazuri similare din proiect); propoziția a treia se va exclude, or <i>sistemul taxelor și impozitelor de stat</i> constituie obiect de reglementare al <i>Codului fiscal</i> (semnalăm că noțiunea „taxe și tarife de impozitare” nu se regăsește în legislația fiscală națională); la alin. (3) nu este clară semnificația expresiei „sanțiuni administrative” și nici de la ce fel de răspundere va fi exonerat participantul. Astfel, pentru claritatea normei, propunem revederea acestora și expunerea conform cadrului normativ național. Art. 22 este declarativ și lipsit de logică, în măsura în care procedura de punere în aplicare a proiectului de testare inovativă este una destul de complicată și include un șir de aprobări, prin urmare, este evident că acesta nu va putea fi pus în aplicare până la aprobare.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, după cum urmează: „Articolul 12. Activități în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei <i>(1) Hotărârea de aprobare acordă o derogare de la prevederile specifice din domeniul energiei care împiedică sau îngreunează în mod substanțial punerea în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei.</i> <i>(2) Prevederile alin. (1) se aplică unui proiect de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei pe toată durata acestuia, indiferent de modificările legislative care intervin pe durata de implementare a proiectului respectiv.”</i></p>
	<p>Denumirea art. 26 se va ajusta conform conținutului acestui articol, prin care se reglementează solicitarea participantului privind încetarea proiectului de testare inovativă.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, după cum urmează:</p>

		„ Articolul 26. Încetarea participării în spațiul de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei ”
	La art. 27 referința la art. 18 se va face fără indicarea alin. (1), întrucât art. 18 este constituit dintr-un singur alineat.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 29 alin. (1), pentru evitarea unui paralelism legislativ, este necesară excluderea normei referitoare la dreptul de acces la informațiile publice prevăzute de <i>Legea nr. 148/2023 privind accesul la informațiile de interes public</i> , or, accesul la informațiile de interes public, care poate fi limitat în corespundere cu criteriul proporționalității, este stabilit la art. 8 al Legii nominalizate.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	La art. 39 , la lit. a) și b) cuvintele „de la publicarea legii” se vor substitui cu cuvintele „de la data intrării în vigoare a prezentei legi”, iar numerotarea cu alin. (1) se va exclude, întrucât articolul este constituit dintr-un singur alineat.	Se acceptă Proiectul a fost modificat.
	Elementul structural de bază al actului legislativ (art. 51 din <i>Legea nr. 100/2017</i>) este articolul, care are caracter unitar și conține una sau mai multe dispoziții cu raport direct între ele și subordonate uneia și aceleiași idei. <u>Articolele</u> pot fi divizate în alineate însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. <u>Alineatul</u> poate fi divizat în litere, care sunt însemnate succesiv cu litere latine mici, urmate de o paranteză. Subsidiar observațiilor expuse supra, remarcăm că, textul proiectului în mare parte este expus în formă narativă, fapt pentru care considerăm necesară revizuirea integrală sub aspectul conferirii unui caracter concret, precum și a expunerii cu utilizarea unui limbaj juridic, or în varianta actuală acesta este greu de asimilat, fapt ce va face dificilă implementarea și aplicarea legii. Astfel, conform prevederilor art. 54 din <i>Legea nr. 100/2017</i> , proiectul se va expune într-o formulă clară și concisă, pentru a se exclude orice echivoc. Textul articolelor trebuie să aibă un caracter dispozitiv, să prezinte norma instituită fără explicații sau justificări, iar terminologia utilizată trebuie să fie constantă, uniformă și să corespundă celei utilizate în alte acte normative, în conformitate cu terminologia juridică, aceleași	Se acceptă Proiectul a fost modificat

	<p>noțiuni se exprimă prin aceiași termeni (a se vedea: „spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei” (art. 7 lit. b), „spațiile de testare în materie de reglementare în sectorul energetic” (art. 7 lit. a)).</p>	
	<p>Recomandăm, solicitarea opiniei și a Cancelariei de Stat asupra proiectului.</p>	<p>Nu se acceptă Pentru a asigura proporționalitatea eforturilor în conformitate cu tehnica legislativă, la ultima etapă de promovare a actului normativ, în urma reavizării și coordonării proiectului în regim de lucru, nu se admit astfel de obiecții pentru a evita tergiversarea aprobării acestuia. Ministerul Justiției avea posibilitatea de a veni cu astfel de obiecții în etapa de avizare sau reavizare.</p>
<p>Raport de expertiză anticorupție (nr. ELO24/9663 din 10.05.2024)</p>	<p>Art.3 alin.(1) Articolul 3. Criterii de eligibilitate (1) Decizia de aprobare a punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei se emite în baza următoarelor criterii cumulative de eligibilitate: Obiecții: Utilizarea expresiei <i>”în baza următoarelor criterii cumulative de eligibilitate.”</i> atribuie caracter ambiguu normei și poate determina interpretarea extensivă a atribuțiilor exercitate în context de către agenții publici. Deficiența prenotată, denotă neîntrunirea exigențelor vizate de art.3 alin.(1) lit.d) și art.54 alin.(1) lit.a) al Legii cu privire la actele normative nr.100 din 22 decembrie 2017, sub aspectul predictibilității normelor juridice. Recomandări: Substituirea expresiei <i>”în baza următoarelor criterii cumulative de eligibilitate.”</i> cu expresia <i>”la întrunirea cumulativă a următoarelor criterii de eligibilitate”</i>.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

Art.5, 12, 24

Obiecții:

Primo, se remarcă faptul că utilizarea noțiunii de "decizie de aprobare" nu corespunde terminologiei vizate de art.102 alin.(1)-(2), (5) al Constituției RM, art.6, art.14 al Legii nr.100/2017, art.22 alin.(2) lit.h) alin.(3) al Legii nr.136/2017 și practicii de reglementare relevante în context. În context, reținem faptul că utilizarea termenilor diferiți cu referință la același fenomen/aceluiasi termen pentru fenomene diferite reprezintă folosirea neuniformă sau necorespunzătoare a noțiunilor în textul reglementării prin recurgerea la sinonime pentru a desemna același fenomen și/sau prin aplicarea aceleiași noțiuni la menționarea fenomenelor distincte, determină caracterul neuniform al terminologiei utilizate și poate provoca practici vicioase de interpretare a sensului normei (tratarea ca fenomene diferite a aceluiasi fenomen, din cauza numirii diferite a lui sau tratarea ca același fenomen a fenomenelor distincte din motivul confundării a două noțiuni diferite în textul reglementării, etc.).

Conform art.102 alin.(1)-(2), (5) al Constituției RM: *Articolul 102 Actele Guvernului. (1) Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.*

(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

(3) Ordonanțele se emit în condițiile articolului 106².

(4) Hotărârile și ordonanțele adoptate de Guvern se semnează de Prim-ministru, se contrasemnează de ministrii care au obligația punerii lor în executare și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Nepublicarea atrage inexistența hotărârii sau ordonanței.

(5) Dispozițiile se emit de Prim-ministru pentru organizarea activității interne a Guvernului.

Conform art.6, art.14 al Legii nr.100/2017: *Articolul 6. Categoriile actelor normative Legislația Republicii Moldova este constituită din următoarele acte normative:*

a) Constituția Republicii Moldova;

b) legile și hotărârile Parlamentului;

c) decretul Președintelui Republicii Moldova;

d) hotărârile și ordonanțele Guvernului;

e) actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate;

f) actele normative ale autorităților publice autonome;

g) actele normative ale autorităților unităților teritoriale autonome cu statut juridic special; h) actele normative ale autorităților administrației publice locale.

Se acceptă

Proiectul a fost modificat.

Revizuirea prin prisma art.102 alin.(1)-(2), (5) al Constituției RM și art.6, art.14-15 al Legii nr.100/2017 a categoriei de act al Guvernului prin care se aprobă un proiect de testare inovativă în materie de reglementare (Substituirea pe parcursul normelor vizate supra a noțiunii de "decizie de aprobare")

Articolul 14. Hotărîrea Guvernului. (1) Hotărîrea Guvernului este un act care se adoptă de către Guvern pentru: a) exercitarea atribuțiilor Guvernului și pentru organizarea executării legilor;

b) aprobarea proiectelor de lege, proiectelor de hotărîre a Parlamentului și proiectelor de decret al Președintelui Republicii Moldova, inițiate de către Guvern;

c) inițierea negocierilor asupra tratatelor internaționale;

d) alte scopuri pentru care este necesară adoptarea unei hotărîri de Guvern.

(2) Relațiile sociale care necesită o reglementare detaliată se stabilesc prin regulamente, instrucțiuni, statute, reguli, metodologii, aprobate prin hotărîre de Guvern.

Conform art.22 alin.(2) lit.h) alin.(3) al Legii nr.136/2017: *Articolul 22. Atribuțiile Prim-ministrului (2) Prim- ministrul exercită următoarele atribuții: h) în exercitarea funcțiilor și atribuțiilor sale, emite decizii privind organizarea activității ministerelor și altor autorități administrative centrale și structurilor organizaționale din sfera lor de competență;*

(3) În exercitarea funcțiilor și atribuțiilor sale, Prim-ministrul emite decizii.

Redacția propusă spre examinare, vizează prerogativa Guvernului, de a determina prin decizia de aprobare a unui proiect de testare inovativă, în fiecare caz aparte, regimul juridic aplicabil (*"acordă o derogare de la prevederile specifice din domeniul energiei, amenajării teritoriului, construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gestionării apelor, protecției patrimoniului cultural și instalării, exploatării și racordării instalațiilor de producere a energiei, de la normele de procedură fiscală sau de la orice altă prevedere legală"; " stabilește că nu se vor aplica sancțiuni administrative, exonerând de la răspundere participantul pentru acțiunile și/sau omisiunile acestuia legate strict de implementarea proiectului de testare inovativă în materie de reglementare, desfășurat în conformitate cu decizia de aprobare"*). Cu referire la mecanismul reglementat, se impune clarificarea unor aspecte ce țin de clasificarea, ierarhica și corelația normelor juridice prin prisma principiilor generale de drept și rigorilor de tehnică vizate de art.3, 5, 7, 14 al Legii nr.100/2017, după cum urmează:

Articolul 3. Principiile activității de legiferare (1) La elaborarea unui act normativ se respectă următoarele principii:

a) constituționalitatea;
b) respectarea drepturilor și libertăților fundamentale;
c) legalitatea și echilibrul între reglementările concurente;
d) oportunitatea, coerența, consecutivitatea, stabilitatea și predictibilitatea normelor juridice;
e) asigurarea transparenței, publicității și accesibilității;
f) respectarea ierarhiei actelor normative.

(2) La elaborarea unui act normativ care reglementează activitatea de întreprinzător se respectă principiile stabilite de Legea nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător. (3) Actul normativ trebuie să corespundă prevederilor Constituției Republicii Moldova, tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, precum și legislației Uniunii Europene.

(4) Actul normativ trebuie să se integreze organic în cadrul normativ în vigoare, scop în care:

a) proiectul actului normativ trebuie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune;
b) proiectul actului normativ întocmit în temeiul unui act normativ de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin actul de nivel superior și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

Articolul 5. Clasificarea normelor juridice

(1) În funcție de caracterul lor, normele juridice se împart în generale, speciale și derogatorii.

(2) Normele juridice generale sînt aplicabile fie tuturor raporturilor sociale sau subiecților de drept, fie unor categorii de raporturi sau de subiecți, fără a-și pierde caracterul de generalitate.

(3) Normele juridice speciale sînt aplicabile în exclusivitate anumitor categorii de raporturi sociale sau subiecți strict determinați. În caz de divergență între o normă generală și o normă specială, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma specială.

(4) Normele juridice derogatorii sînt diferite în raport cu reglementarea-cadru în materie și sînt aplicabile unei situații determinate. În caz de divergență între o normă generală sau specială și o normă derogatorie, care se conțin în acte normative de același nivel, se aplică norma derogatorie.

Articolul 7. Corelația actelor normative

(1) Forța juridică a actelor normative se stabilește în funcție de competența și statutul autorității publice emitente, precum și de categoria actului. Limitele de competență privind adoptarea, aprobarea sau emiterea actelor normative sînt stabilite de Constituția Republicii Moldova, de Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern și de alte acte normative.

(2) Actul normativ cu forță juridică superioară poate modifica sau abroga un act normativ cu forță juridică inferioară al aceluiași emitent. În cazul modificării exprese a actului inferior, modificarea are aceeași forță juridică ca și actul modificat.

(3) În cazul în care între două acte normative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme, se aplică prevederile ultimului act normativ adoptat, aprobat sau emis, cu excepția situațiilor prevăzute la art.5 alin.(3) și (4).

Astfel, atenționăm asupra faptul că, actele normative se elaborează în funcție de ierarhia lor, de categoria acestora și de autoritatea publică competentă să le adopte. În conformitate cu art. 102 din Constituție, art. 37 din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern, art. 44 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, hotărârile Guvernului se adoptă pentru exercitarea atribuțiilor constituționale și celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, precum și pentru organizarea executării legilor.

În aceeași ordine de idei, urmând jurisprudența Curții Constituționale, atenționăm că, Guvernul, fiind o autoritate a puterii executive, are rolul de a executa legile. Hotărârea Guvernului este un act juridic secundum legem, Guvernul, exercitând atribuția de executare a legilor, la promovarea unor acte normative nu poate intra în aria de competență a autorității legislative.

În acest sens, subliniem că, Curtea Constituțională a menționat că, actul normativ subordonat legii nu poate conține norme primare, iar conținutul actului normativ urmează să fie în strictă corespondere cu normele și scopul legii sau ale actului normativ superior și nu poate introduce reglementări noi, altele decât cele stabilite de lege sau actul superior. De asemenea, actul normativ nu poate interveni în domenii nereglementate de lege (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 28 octombrie 2016, §71).

Recomandări:

1. *Revizuirea* prin prisma art.102 alin.(1)-(2), (5) al Constituției RM și art.6, art.14-15 al Legii nr.100/2017 a *categoriei de act* al Guvernului prin care se aprobă un proiect de testare inovativă în materie de reglementare

	<p>(Substituirea pe parcursul normelor vizate supra a noțiunii de "decizie de aprobare")</p> <p>Astfel, regimul juridic aplicabil, facilitățile acordate și eventuala exonerare de răspundere a participantului constituie obiectul de reglementare a proiectului de lege supus expertizei și urmează să se regăsească ad literam în textul legii (conform argumentării vizate de autor în nota de argumentare a proiectului: " <i>Comisia pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei emite recomandarea cu privire la aprobare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare pentru care sunt prevăzute derogari de la anumite dispoziții ale cadrului de reglementare în domeniul energiei, al amenajării teritoriului, al construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecția patrimoniului cultural și instalării, exploatării și racordării instalațiilor de producere a energiei electrice de la normele de procedură fiscală, urmând ca Guvernul să adopte prin Hotărâre de Guvern decizia de aprobare sau respingere a proiectului respectiv</i>".</p> <p>3. La noțiunea Decizie de aprobare, expresia "și care stabilește derogări de la prevederile legale în domeniul energiei, amenajării teritoriului, construcțiilor, mineritului, protecției mediului, conservării naturii, gospodăririi apelor, protecției patrimoniului cultural și instalării, exploatării și racordării instalațiilor de producere a energiei, de la normele de procedură fiscală sau de la orice alte prevederi legale" de substituit cu expresia "și care beneficiază de derogările".</p> <p>4. Art.12 alin.(2) excluderea expresiei "Facilitățile acordate prin".</p> <p>5. Art.24 alin.(2) expresia "acordate prin decizia de aprobare" urmează a fi substituită cu expresia "prevăzute la dispoziții tranzitorii" (similar reglementării noțiunii Decizie de aprobare)</p>	
	<p>art.7 lit.g) Obiecții: Întru eficientizarea procesului de informare a populației și a controlului efectuat de către cetățeni asupra activității entităților publice, stimularea formării opiniilor și participării active a populației la procesul de luare a deciziilor, se garantează accesul la informații de interes public cu privire la activitatea entităților publice. Asigurarea accesului la informații de interes public, constituie o măsură de asigurare a integrității instituționale, vizată de art.10 alin.(1) lit.k), art.21 al Legii Integrității nr.82 din 25 mai 2017,</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

	<p>care transpun standardele internaționale vizate de art.13 al Convenției ONU împotriva corupției.</p> <p>Utilizarea în context a cuvintelor ”contribuie la” atribuie caracter ambiguu atribuțiilor exercitate în context de către entitatea publică/agentul public vizat de asigurarea accesului autorităților administrației publice și al publicului larg la informații în domeniul punerii în aplicare a spațiilor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei. Carența în speță, denotă neîntrunirea exigențelor vizate de art.3 alin.(1) lit.d) și art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100/2017, sub aspectul predictibilității normelor juridice și poate periclita asigurarea transparenței activităților din sectorul public.</p> <p>Recomandări: Excluderea cuvintelor ”contribuie la” din context.</p>	
	<p>art.13 alin.(8) Obiecții: Conform prevederilor art. 135 alin.(7) Cod administrativ: <i>Articolul 135. Tipuri de majoritate. (7) În caz de paritate de voturi, procedura de votare se va repeta. Dacă egalitatea de voturi se înregistrează repetat, actul administrativ individual se consideră respins.</i></p> <p>Apreciind prin prisma rigorilor vizate de art. 135 alin.(7) Cod administrativ citate supra, se remarcă caracterul excesiv al nornei sub aspectul stabilirii priorității soluției votate de membrul desemnat de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei în caz de paritate a voturilor.</p> <p>Recomandări: Revizuirea prevederilor art.13 alin.(8) ale proiectului citate supra, prin prisma prevederilor art.135 alin.(7) Cod Administrativ.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Art.17 Obiecții: Reglementarea expresă a <i>caracterului consultativ</i> al avizelor parvenite (la art.17 alin.(6) al proiectului), poate atribui <i>caracter formal</i> procedurii de consultare a opiniei autorităților administrației publice locale/altor entități publice vizate, fapt care corespunde parțial principiilor de bază ale administrării publice locale vizate de art.109 al Constituției RM, Carta Europeană a Autonomiei Locale și cadrul normativ special (Legea nr. 436/2006; Legea nr. 435/2006).</p> <p>Deficiența prenotată, este accentuată de reglementarea ambiguă a circumstanțelor în care este informată autoritatea publică locală pe teritoriul căreia va fi implementat proiectul cu privire la inițiativa</p>	<p>Se acceptă parțial Proiectul a fost modificat, în sensul eliminării art.17 alin.(6), respectiv modificarea art.17 alin.(3) și (4)., după cum urmează: “(3) Avizul motivat emis de autoritățile publice prevăzute la alin. (2) indică impactul și riscurile potențiale ale inițiativei care face obiectul procedurii respective și, formulează recomandări și soluții pentru a minimiza orice impact negativ.</p>

	<p>publicată (utilizarea în acest sens a formulei "după caz"), fapt care periclitează implementarea uniformă a normei și "informarea" discreționară a APL. Subsecvent, apreciind prin prisma art.6 al Legii nr.436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, se remarcă faptul că formula de reglementare a atribuțiilor exercitate de către Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei la art.17 alin.(3), poate determina aplicarea abuzivă a normei și exercitarea unor atribuții excesive în raport cu APL.</p> <p>Recomandări: Excluderea formulei "după caz" la art.17 alin.(3) și substituirea cuvântului "informează" cu o expresie ce vizează <i>solicitarea opiniei</i> autorităților administrației publice locale și analiza relevanței includerii reprezentanților autorităților locale în componența Comisiei la art.13 al proiectului. Excluderea art.17 alin.(6).</p>	<p>(4) În scopul examinării proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic, Secretariatul Comisiei pentru Spații de Testare Inovativă în materie de Reglementare în domeniul Energiei solicită opinia autorității publice locale pe teritoriul căreia va fi implementat proiectul cu privire la inițiativa publicată. Ori de câte ori este necesar, autoritatea executivă a administrației publice locale emite un aviz cu privire la compatibilitatea inițiativei cu documentația de amenajare a teritoriului și documentația de urbanism."</p> <p>Domeniul aplicării legii (i.e., energetica) nu vizează direct atribuțiile autorităților administrației publice locale, neanticipându-se la acest moment o proporție ridicată a proiectelor inovative ce vor impune și punctul de vedere al autorităților publice locale. Includerea reprezentanților acestora în componența Comisiei nu se justifică. Pentru a asigura proporționalitatea eforturilor și a resurselor alocate de stat și având în vedere că proiectul nu influențează direct activitatea APL, nu se acceptă includerea reprezentanților lor în componența Comisiei.</p>
	<p>Art.20 Obiecții: <i>Primo</i>, se remarcă insuficiența redacției propuse sub aspectul <i>delimitării subiectului vizat de obligația de a restabili</i> situația existentă anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic. Subsecvent, reținem faptul că determinarea competenței după formulă „este în drept”, „poate” este o modalitate coruptibilă de determinare a competențelor doar când formulează ca drepturi, obligațiile/îndatoririle utorităților și funcționarilor publici. Coruptibilitatea acestui element rezidă în discreția agenților publici care apare în cazul utilizării unor asemenea determinări permissive ale competențelor lor, care urmau a fi stabilite de o manieră imperativă. Această discreție poate fi folosită în mod abuziv de către agentul public pentru a nu-și executa obligațiile sale legale tocmai în virtutea caracterului permisiv al formulării competențelor sale.</p>	<p>Se acceptă parțial Proiectul a fost modificat, în sensul (i) introducerii unor prevederi exprese care impun stabilirea persoanei responsabile de restabilirea situației existente anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic în cazul hotărârilor care impun obligația unei astfel de restabiliri a situației anterioare, respectiv (ii) revizuirea formulei permissive de reglementare a atribuțiilor exercitate de Guvern ("<i>Guvernul poate impune orice altă măsură necesară pentru a realiza o astfel de restabilire, în măsura posibilului</i>") cu excluderea cuvântului "poate" din paragraf.</p>

	<p>Riscul de coruptibilitate a acestor norme crește în cazul în care lipsesc criteriile pentru a stabili în ce cazuri agentul public „este în drept” sau „poate” și în ce cazuri este în drept și poate să nu-și realizeze competențele.</p> <p>În cele din urmă, se remarcă faptul că prevederile proiectului sunt lacunare sub aspectul reglementării unei <i>proceduri administrative</i> ce vizează mecanismul impunerii de către Guvern a măsurilor, apreciate ca fiind necesare, pentru a restabili situația existentă anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.</p> <p>Reglementarea lacunară a procedurilor administrative pe care le gestionează entitățile publice, denotă neîntrunirea exigențelor de reglementare comprehensibilă și transparentă a acțiunilor autorităților publice stabilite inclusiv de prevederile art.32 al Codului administrativ nr.116 din 19 iulie 2018 și determină discreția periculoasă a agentului public responsabil de implementarea normei, de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public (în sensul stabilit de prevederile Legii integrității nr.82 din 25 mai 2017). În acest context, se accentuează faptul că potrivit exigențelor prenotate, procedura administrativă se structurează în mod indispensabil în cadrul unui act normativ, astfel încât participanții să poată înțelege fiecare etapă a procedurii desfășurate, spectrul de drepturi exercitate și obligațiile asumate. Omisiunea legiuitorului de a reglementa procedurile administrative pe care le gestionează entitatea publică/agentul public, determină discreția periculoasă a agentului public responsabil de a dezvolta reguli procedurale convenabile propriilor sale interese, contrare interesului public. Totodată, deficiența în speță, atribuie per ansamblu, caracter incert relațiilor sociale reglementate, îndeosebi cele referitoare la mecanismele de realizare a drepturilor, de îndeplinire a obligațiilor, ambiguitatea atribuțiilor agenților publici și a procedurilor administrative de care aceștia sunt responsabili etc., situații în care agenții publici responsabili/persoanele care au/susțin că au influență asupra acestora, se pot prevala de această deficiență pentru a comite incidente de integritate/manifestări de corupție.</p> <p>Recomandări: Evidențierea <i>subiectului vizat</i> de obligația de a restabili situația existentă anterioară punerii în aplicare a proiectului de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic.</p>	<p>În ceea ce privește introducerea unei proceduri de cercetare/examinare pentru stabilirea situației <i>de facto</i>, de impunere a unor <i>măsuri proporționale</i> în vederea restabilirii situației anterioare, respectiv a unui mecanism de control a implementării a măsurilor impuse, aceasta se va realiza prin intermediul unei reglementări normative secundare (i.e. <i>Regulamentul de punere în aplicare a proiectelor de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energetic</i> care prevede în detaliu procedurile aplicabile pentru participarea în spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei, respective pentru încetarea acestei participări).</p>
--	--	--

	<p>La art.20 lit.a) – revizuirea formulei permissive de reglementare a atribuțiilor exercitate de Guvern (<i>"Guvernul poate impune orice altă măsură necesară pentru a realiza o astfel de restabilire, în măsura posibilului"</i>) cu excluderea cuvântului <i>"poate"</i> din context, după modelul art.20 lit.b) al proiectului.</p> <p>În context, se impune reglementării atât a unei proceduri de cercetare/examinare desfășurată de către entitatea publică/organ colegial întru stabilirea situației <i>de facto</i>, evaluarea eventualelor prejudicii condiționate și delimitarea unor <i>măsuri proporționale</i> în vederea recuperării prejudiciului eventual cauzat, cât și a unui mecanism de control a implementării a măsurilor impuse.</p>	
	<p>Cu titlu de obiecție generală vis-a-vis de CAPITOLUL VIII DISPOZIȚII FINALE</p> <p>Obiecții:</p> <p>Amendamentele vizate de art.38 alin.(2)-(29), operează cu formule permissive de reglementare a activității agenților publici (<i>"pot fi acordate derogări"</i>). Riscurile aferente includerii unor asemenea formule în proiectele de acte normative sunt analizate supra.</p> <p>Recomandări:</p> <p>Substituirea expresiei <i>"pot fi acordate derogări"</i> cu expresia <i>"beneficiază de derogări"</i>.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Art.24 alin.(5)-(6)</p> <p>Obiecții:</p> <p><i>Primo</i> se remarcă lipsa unui termen administrativ reglementat pentru retragerea dreptului participantului de a opera proiectul de testare inovativă. În context, se remarcă faptul că reglementarea lacunară sau confuză a termenelor administrative, întotdeauna lasă loc pentru interpretări abuzive din partea agenților publici și determină discreția excesivă a acestora de a aprecia și stabili în fiecare caz separat termene care îi sunt convenabile, atât pentru propriile acțiuni, cât și pentru acțiunile altor subiecți de drept cărora aceste termene le sunt aplicabile.</p> <p>Subsecvent, se remarcă faptul că utilizarea în context a expresiei <i>"considerate esențiale"</i>, atribuie caracter ambiguu prevederilor art.24 alin.(6) al proiectului și poate determina interpretarea tendențioasă a normei la etapa implementării. Deficiența în cauză, denotă neîntrunirea exigențelor de calitate a legii vizate de art.54 alin.(1) lit.a) al Legii nr.100 / 2017, poate condiționa multiple riscuri de corupție aferente implementării mecanismului de retragerea dreptului participantului de a opera proiectul de testare inovativă. Subsecvent, aceasta poate constitui</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>

	<p>un tertip juridic pentru eludarea obligației de retragere a dreptului de către organul central de specialitate.</p> <p>Recomandări: Reglementarea termenului de retragerea dreptului participantului de a opera proiectul de testare inovativă aplicabil în spețele vizate de art.24 alin.(5)-(6) al proiectului Excluderea expresiei ”considerate esențiale”.</p>	
<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>(din 6.06.2024, în regim de lucru)</p>	<p>Se impune reconsiderarea art.24 alin.(3), sub aspectul prerogativei executivului de a stabili inaplicabilitatea unor acte normative primare sau exonarea de răspundere a participantului pentru acțiunile și/sau omisiunile acestuia legate strict de implementarea proiectului.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, art.12 alin.(3) fiind eliminat.</p>
	<p>Regimul juridic aplicabil, facilitățile acordate și eventuala exonerare de răspundere a participantului constituie obiectul de reglementare a proiectului de lege supus expertizei și urmează să se regăsească ad literam în textul legii), derogările sunt deja vizate de cadrul normativ (proiectul legii), ele neputând fi acordate ulterior (<i>”se acordă derogări”</i> – redacția proiectului).</p> <p>Prin urmare, se recomandă reconsiderarea formulei vizate de expertiză - Substituirea expresiei <i>”pot fi acordate derogări”</i> cu expresia <i>”beneficiază de derogări”</i> cu specificarea subiectului ce beneficiază de derogare.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, introducându-se un termen administrativ de 30 de zile.</p>
	<p>Nu a fost reglementat termenul administrativ (imputabil entității publice în context) de retragerea dreptului participantului de a opera proiectul de testare inovativă aplicabil în spețele vizate de art.24 alin.(5)-(6) al proiectului</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat, introducându-se un termen administrativ de 30 de zile.</p>
<p>Societatea pe Acțiuni „RED-Nord” (nr. STP-05/782 din 07.05.2024)</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	
<p>Societatea pe Acțiuni „FEE-NORD” (nr. 05-414 din 02.05.2024)</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	
<p>”Termoelectrica” S.A. (nr. de ieșire: 79-4466 din. 08.05.2024)</p>	<p>Conform Sintezei obiectiilor si propunerilor (recomandarilor) la proiectul Legii mentionat Ministerul Energiei a indicat ca se acceptă propunerea „Termoelectrica” S.A. referitor la extinderea domeniului de aplicare a legii in cauza dincolo de proiectele de energie electrica pe întregul sector energetic, inclusiv domeniile combustibilului, energiei termice, eficienței</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat. Domeniul aplicării a fost extins conform avizului nr. 79/3612 din 25.03.2024 și nu necesită dublări pe tot</p>

	<p>energetice, energiei regenerabile, etc. Astfel, examinând proiectul modificat a fost identificat faptul ca propunerile respective nu au fost incluse în textul proiectului de lege, spre exemplu, notiunile Proiect de testare inovativa in materie de reglementare, Decizie de aprobare etc.</p> <p>Reiesind din cele expuse, solicităm respectuos introducerea modificărilor propuse de „Termoelectrica” S.A. prin avizul nr. 79/3612 din 25.03.2024 în tot textul proiectului de lege.</p>	<p>textul legii, deoarece este aplicabil tuturor normelor reglementate în proiectul legii. În concret, legea menționează domeniul de aplicare energetic, fără a limita acest domeniu. Toate iterațiile din lege cu privire la proiectele de testare inovativă menționează domeniul energetic, fiind date doar cu titlu exemplificative, iar nu exhaustive potențiale aplicații.</p> <p>În ceea ce privește “noțiunea de energie”, aceasta se interpretează conform cadrului de reglementare general reprezentat de Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică. Astfel, potrivit dispozițiilor art.3 teza 6 din actul normative menționat, “<i>energie – orice tip de produs energetic, combustibilii, energia electrică, energia termică, energia din surse regenerabile sau orice alt tip de energie</i>”.</p>
<p>Agencia de Investiții (nr. 185-02 din 13.05.2024)</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	

<p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării (nr. 16/1 – 1472 din 10.05.2024)</p>	<p>Urmare examinării repetate a proiectului Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la spațiile de testare inovativă în materie de reglementare în domeniul energiei (număr unic - 161/MEn/2024), în limita competențelor funcționale comunicăm următoarele.</p> <p>Tabelul de sinteză a obiecțiilor și propunerilor denotă că au fost acceptate integral obiecțiile și propunerile înaintate la prima avizare, iar proiectul inițial a fost modificat. Cu toate acestea, constatăm că proiectul de hotărâre definitivat, nu reflectă în mod corespunzător aceste modificări. Prin urmare, reiterăm poziția Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării exprimată prin demersul nr. 16/1-750 din 11.03.2024.</p> <p>În acest sens, considerăm necesar excluderea derogării propuse prin art. 39 alin. (26), în speță completarea art. 1 din Legea nr. 235/2011 privind activitățile de acreditare și de evaluare a conformității. Legea nr. 235/2011 constituie cadrul națională pentru implementarea Regulamentului (CE) nr. 765/2008 și a Deciziei nr. 768/2008/CE. Aceasta reprezintă cadrul legal orizontal care facilitează eliminarea barierelor tehnice în calea comerțului, creând un cadru național armonizat pentru activitățile de acreditare și evaluare a conformității.</p> <p>Obiecția menționată supra este valabilă și pentru alin. (27), al aceluiași articol, prin care se propune completarea art. 1 din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007. Prevederea propusă în proiect contravine cadrului de reglementare european, și nu este compatibilă Codului european al comunicațiilor electronice, instituit prin Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018, și urmează a fi exclusă.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
	<p>Adițional, subliniem că includerea derogărilor în cadrul normativ național armonizat la acquis-ul comunitar ar putea genera deficiențe și tergiversări ale procesului de screening bilateral preconizat pentru semestrul II al anului curent.</p>	<p>Se acceptă Proiectul a fost modificat.</p>
<p>Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova (nr. E/5083 14 mai 2024)</p>	<p>Lipsă de propuneri și obiecții</p>	

<p>Opinia expertului din cadrul Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător</p>	<p>În privința excepțiilor indicate la art.36, cu scopul realizării mai bune a obiectivului legii, recomandam să fie incluse excepții și în raport cu regimul autorizării lucrărilor de construcții în Codul Urbanismului și Construcțiilor. Cel puțin avizele obținute de Secretariatul Comisiei (în contextul art.17) să fie valabile și să înlocuiască avizele necesare pentru eliberarea certificatului de urbanism și/sau autorizația lucrărilor de construcții.</p> <p>La art.11 alin.(1) lit. a) este recomandabil de a exclude termenul „faliment”, odată ce falimentul nu este un proces distinct de procedura de insolvență, adică insolvența deja presupune parcurgerea procedurii de faliment sau procedurii de restructurare.</p> <p>La art.11 alin.(1) lit. c) limitarea doar la o sentință definitivă a instanței, fără a ține cont de antecedentele penale, este contrar cu principiile și abordarea legislației penale, prin care se admite și promovează reabilitarea și reintegrarea socială a condamnatului. Astfel este necesar cel puțin să se facă referință la existența antecedentelor penale nestinse sau cuvintele „a fost condamnat printr-o hotărâre definitivă a unei instanțe” să fie înlocuite cu „are antecedente penale nestinse pentru comiterea infracțiunilor:...”.</p> <p>La art.13 se prevede că se desemnează componența Comisiei în baza unei „hotărâri” a prim-ministrului. Atenționăm că în conformitate cu art.22 din Legea Guvernului, prim-ministrul emite „decizii” și nu deține atribuția de a emite „hotărâri”.</p> <p>Pentru mai multă claritate, recomandăm ca la art.16 alin.(2) să se completeze cu textul „aprobat de Guvern”, ca să fie clar cine aprobă Regulamentul invocat în această normă.</p> <p>III. Concluzie Proiectul nu conține prevederi contradictorii cu principiile de reglementare ale activității de întreprinzător. Poate fi recomandată susținerea.</p>	<p>Nu se acceptă Excepțiile în raport cu regimul autorizării lucrărilor de construcții în Codul Urbanismului și Construcțiilor vor fi incluse după analiză suplimentară reieșind din necesitățile sau constrângerile identificate de solicitanți.</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se acceptă</p> <p>Se ia act</p>
---	---	--

Secretar general al ministerului

Digitally signed by Grițco Andrei
Date: 2024.06.27 12:28:28 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Andrei GRIȚCO